

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Budżetu i Finansów

KBF.410.009.01.2018

Pan
Jacek Jastrzębski
Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego
Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.165.2019 Komisji Rozstrzygającej
z dnia 3 grudnia 2019 r.

P/18/112 - Działalność organów i instytucji państwowych oraz podmiotów organizujących rynek finansowy wobec spółki GetBack S.A., podmiotów oferujących jej papiery wartościowe oraz ją audytujących

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa (dalej także: UKNF lub Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Jastrzębski, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego od 23 listopada 2018 r. Poprzednio w okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełnili: <ul style="list-style-type: none">– Marcin Pachucki, pełniący obowiązki Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego od 15 listopada 2018 r. do 22 listopada 2018 r.– Marek Chrzanowski, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego od 13 października 2016 r. do 14 listopada 2018 r.– Andrzej Jakubiak, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego od 12 października 2011 r. do 12 października 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania Komisji Nadzoru Finansowego (dalej także: KNF) i jej Urzędu wobec GetBack S.A. (dalej także: Spółka) oraz podmiotów nadzorowanych oddziałujących na sytuację finansową Spółki2. Działania KNF i jej Urzędu wobec podmiotów oferujących i dystrybuujących papiery wartościowe GetBack S.A.3. Działania KNF i jej Urzędu wobec podmiotów audytujących GetBack S.A., w tym badających sytuację Spółki, jej operacje, sprawozdania finansowe i sporządzających dokumenty związane z emisją papierów wartościowych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2012 r. do 18 stycznia 2019 r. oraz w zakresie współpracy z Rzecznikiem Finansowym do 19 kwietnia 2019 r. i analizy transakcji nabycia portfeli wierzytelności od banków do 16 maja 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Roman Sulej, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KBF/106/2018 z 16 listopada 2018 r.2. Anna Grabarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/89/2018 z 23 października 2018 r.3. Jan Werenowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/93/2018 z 23 października 2018 r.4. Kamil Moser, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/94/2018 z 23 października 2018 r.5. Jarosław Borowski, wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów (od 27 listopada 2018 r. do 8 maja 2019 r. doradca ekonomiczny, pełniący obowiązki wicedyrektora Departamentu Budżetu i Finansów), kontrola na podstawie legitymacji służbowej nr 18352 i 19758.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie skuteczność realizacji przez Komisję Nadzoru Finansowego i jej Urząd celu nadzoru, określonego w art. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym³, jakim jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, jego stabilności, bezpieczeństwa, przejrzystości i zaufania do niego oraz ochrony uczestników tego rynku, z uwagi na brak wczesnego wykrycia nieprawidłowości w działalności GetBack S.A. i podmiotów oferujących i sprzedających jej papiery wartościowe oraz niezapobieżenie narażenia uczestników rynku na straty finansowe.

Natomiast NIK jako zasadne, w znacznym stopniu adekwatne i służące realizacji wymienionego celu, ocenia działania organu nadzoru, podjęte po ujawnieniu problemów z uzyskaniem finansowania GetBack S.A. w kwietniu 2018 r. Duże zaangażowanie Urzędu w działania nadzorcze pozwoliło na zidentyfikowanie naruszeń prawa przez GetBack S.A., podmioty rynku finansowego zobowiązane do nadzorowania Spółki oraz oferujące i sprzedające jej papiery wartościowe. Wyniki tych działań będą miały istotne znaczenie w egzekwowaniu odpowiedzialności tych podmiotów i osób działających w ich imieniu za stwierdzone nieprawidłowości, przy czym przeszkodą w bezpośrednim wsparciu konsumentów w dochodzeniu ich roszczeń są przepisy o tajemnicach ustawowo chronionych. Niemniej NIK zwraca uwagę, że niektóre działania nie były realizowane w sposób w pełni rzetelny.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Komisja Nadzoru Finansowego i jej Urząd nie wykryły na odpowiednio wczesnym etapie nieprawidłowości w nadzorowanej działalności GetBack S.A., polegających w szczególności na wykonywaniu operacji i prezentacji ich wyników w sposób fałszywie przedstawiający wyniki grupy kapitałowej GetBack i przez to niezasadnie budujący zaufanie do niej. W wyniku tego oraz wskutek niewykrycia nieprawidłowości w działaniu podmiotów oferujących i sprzedających papiery wartościowe Spółki nie zostały powstrzymane emisje i obrót tymi papierami, w tym obligacjami obciążonymi *de facto* wyższym ryzykiem kredytowym niż wynikające z analiz sprawozdań Spółki. Zdaniem NIK, brak skuteczności organu nadzoru był spowodowany ograniczoną skalą działań nadzorczych Urzędu w ramach posiadanych uprawnień. Jednocześnie organ nadzoru nie miał uprawnień do kontroli działalności Spółki w pełnym zakresie, co częściowo także utrudniało wykrycie zagrożeń dla bezpieczeństwa obrotu papierami wartościowymi Spółki. Zdaniem NIK, przepisy ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi⁴ (dalej: ustawa o funduszach inwestycyjnych) nie były konsekwentne. Na etapie uzyskiwania zezwolenia na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych Spółka musiała dawać rękojmię wykonywania tej działalności zgodnie z zasadami uczciwego obrotu lub w sposób należycie zabezpieczający interesy uczestników rynku. W pojęciu tym mieści się także stabilność działania tego podmiotu. Po uzyskaniu zezwolenia aspekt rękojmi już nie podlegał ocenie organu nadzoru. Na podstawie obowiązujących przepisów mogła być badana zgodność zarządzania wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych z przepisami powszechnie obowiązującymi i wewnętrznymi, obowiązującymi w Spółce. NIK stoi jednak na stanowisku, że gdyby nadzór nad Spółką jako zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych oraz nad podmiotami oferującymi i sprzedającymi papiery wartościowe Spółki z naruszeniem prawa był sprawowany

² W niniejszej kontroli Najwyższa Izba Kontroli nie stosowała skali ocen. Oceny są przedstawiane w formie opisowej odnoszącej się do poszczególnych aspektów działania jednostki kontrolowanej.

³ Dz.U. z 2019 r. poz. 298, ze zm.

⁴ Dz.U. z 2018 r. poz. 1355, ze zm.

rzetelnie i konsekwentnie organ nadzoru byłby w stanie wykryć dostatecznie wcześniej nieprawidłowości w działalności tych podmiotów i ograniczyć skalę narażenia inwestorów na straty.

Organ nadzoru, po wydaniu we wrześniu 2012 r. zezwolenia dla GetBack S.A. na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych ograniczył działania nadzorcze nad Spółką głównie do analizy zmian danych i procedur działania, a po zmianie przepisów od 2016 r. także jej sprawozdań, przy czym czynności te nie były dokumentowane.

W lutym 2018 r., półtora miesiąca po wpłynięciu do UKNF zawiadomienia sygnalisty o nieprawidłowościach w wycenie funduszy zarządzanych przez GetBack S.A., UKNF rozpoczął kontrolę w Spółce. [...] ⁵

W ocenie NIK, inspekcja w GetBack S.A. była spóźniona. UKNF posiadał informacje wskazujące na agresywny model działania Spółki na rynku wierzytelności, co samo w sobie wiąże się z podwyższonym ryzykiem działalności. UKNF otrzymywał także inne sygnały uzasadniające podjęcie czynności inspekcyjnych. Już w opinii do sprawozdania finansowego za 2014 r. biegły rewident zwracał uwagę na niepewność danych finansowych dotyczących pakietów wierzytelności grupy kapitałowej GetBack. [...] ⁶

UKNF miał możliwość zidentyfikowania innych istotnych nieprawidłowości w działaniu GetBack S.A., naruszających obowiązki informacyjne spółki publicznej, także na podstawie informacji zawartych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy GetBack za III kwartał 2017 r.

Przy założeniu, że działania te miałyby dalsze konsekwencje prowadzące do całkowitego zaprzestania od listopada 2017 r. nabywania obligacji Spółki w ofercie publicznej i prywatnej, wartość emisji obligacji Spółki zostałaby ograniczona o ponad 660 mln zł. Kwota ta stanowiłaby około 20% całkowitej wartości obligacji wyemitowanych przez GetBack S.A., przekraczającej 3,4 mld zł.

W UKNF nie było praktyki, by przeprowadzać kontrolę podmiotów podlegających nadzorowi KNF w sytuacji, gdy – tak jak GetBack S.A. w 2017 r. – przeprowadzały ofertę publiczną papierów wartościowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Komisja, zatwierdzając prospekt emisyjny ograniczyła się do weryfikacji kompletności tego dokumentu. Komisja nie zalecała emitentom zamieszczenia w prospekcie emisyjnym objaśnienia, co należy rozumieć przez sformułowanie, iż został on zatwierdzony przez KNF, tj. że nie oceniano modelu biznesowego emitenta, metod prowadzenia biznesu, sposobu jego finansowania, ani prawdziwości informacji zamieszczonych w prospekcie. O ograniczonym zakresie dokonywanej weryfikacji prospektu emisyjnego KNF nie informowała także w komunikatach o zatwierdzeniu tego dokumentu prezentowanych na swoich stronach internetowych. Zdaniem NIK, mogło to powodować u nieprofesjonalnych inwestorów, także tych nabywających obligacje w drodze emisji prywatnych, przeświadczenie o zwiększonym bezpieczeństwie inwestycji. Zdaniem NIK, skutkiem tego mógł być swoisty „transfer wiarygodności” z emisji publicznych obligacji GetBack S.A. na emisje prywatne. Emisje publiczne stanowiły jedynie około 8% wszystkich emisji obligacji GetBack S.A. (92% stanowiły emisje prywatne). Przy oferowaniu obligacji w emisjach prywatnych potencjalni inwestorzy otrzymywali

⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁶ Jak wyżej.

informację, że GetBack S.A. jest podmiotem nadzorowanym przez KNF i jej papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na giełdzie.

Do lutego 2018 r. KNF nie sprawowała również rzetelnego nadzoru nad towarzystwami funduszy inwestycyjnych (TFI), z wyjątkiem [...] ⁷, w zakresie weryfikacji sprawowanego przez TFI nadzoru nad czynnościami podejmowanymi przez GetBack S.A. w ramach zarządzania portfelami inwestycyjnymi funduszy sekurytyzacyjnych. [...] ⁸ Niemniej NIK jako nierzetelne ocenia, że do 25 stycznia 2019 r. nie zostało wszczęte postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia sankcji administracyjnej wobec [...] ⁹, pomimo że kontrola tego podmiotu zakończona 31 lipca 2018 r. wykazała nieprawidłowości.

KNF oraz jej Urząd nie wykorzystywały w pełni możliwości wynikających z integracji nadzoru finansowego. Sekurytyzacja i zbywanie przez banki portfeli wierzytelności z utratą wartości były czynnikiem istotnie poprawiającym ich sytuację finansową w obszarze jakości aktywów. Nadzór finansowy jako oczywistą i bezproblemową traktował natomiast kwestię przeniesienia ryzyka na podmioty nabywające te wierzytelności, a następnie na nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, kupujących instrumenty finansowe bazujące na tych portfelach. W ocenie NIK, współczesny rynek finansowy, na którym współpracują podmioty różnych sektorów (w przypadku GetBack S.A. – sektora bankowego i kapitałowego) wymaga skutecznego wykorzystywania narzędzi, jakie daje zintegrowany nadzór finansowy.

[...] ¹⁰

Po ujawnieniu problemów płynnościowych GetBack S.A., w związku z sygnałami wskazującymi na możliwość występowania nieprawidłowości w zakresie pośrednictwa w zbywaniu obligacji GetBack S.A., UKNF ustalił listę podmiotów, które uczestniczyły w tym procesie i podjął działania nadzorcze, w tym inspekcje w bankach i firmach inwestycyjnych, które brały udział w procesie oferowania i sprzedaży obligacji GetBack S.A. w ramach ofert prywatnych. [...] ¹¹. W związku z ustaleniami kontroli oraz innych działań nadzorczych wobec trzech domów maklerskich ¹² KNF wszczęła postępowania administracyjne. W przypadku Polskiego Domu Maklerskiego S.A. (PDM S.A.) postępowanie zakończyło się wydaniem decyzji o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz nałożeniu na ten podmiot kary pieniężnej w kwocie 2,5 mln zł, a wobec Mercurius Dom Maklerski S.A., wydaniem decyzji w przedmiocie ograniczenia zezwolenia, tj. cofnięcia zezwolenia na oferowanie instrumentów finansowych oraz nałożeniem kary pieniężnej w wysokości 430 tys. zł. Decyzje te nie są prawomocne.

[...] ¹³. Bank przede wszystkim oferował obligacje tego podmiotu, nie posiadając do tego zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego wymaganego na podstawie art. 69

⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁸ Jak wyżej.

⁹ Jak wyżej.

¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹² [...] Jak wyżej.

¹³ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi¹⁴. W dniu 13 listopada 2018 r. Idea Bank S.A. został wpisany na „Listę ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego” (dalej: lista ostrzeżeń publicznych), a [...] ¹⁵.

Zdaniem NIK, przypadki przestępstw na rynku finansowym powinny być ograniczane także poprzez niezwłoczne kierowanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwych organów oraz sprawne informowanie opinii publicznej o zastrzeżeniach organu nadzoru do działalności podmiotów nadzorowanych. Przewlekłe działania KNF w tym zakresie nie zapewniają odpowiedniej ochrony uczestników rynku. UKNF dopiero 22 listopada 2018 r. złożył do Prokuratury Regionalnej w Warszawie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez 34 podmioty pośredniczące w oferowaniu obligacji GetBack S.A., bez wymaganego zezwolenia, choć informacje [...] ¹⁶ już w maju 2018 r. Zdaniem NIK, KNF niezasadnie zwlekała także z umieszczeniem tych podmiotów na liście ostrzeżeń publicznych. Czynność ta została wykonana dopiero po trzech miesiącach od skierowania zawiadomienia do prokuratury.

NIK uznaje także za nieprawidłowość, że do 25 stycznia 2019 r. UKNF nie złożył do właściwego organu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 296 §1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny¹⁷ (dalej: kk) przez osoby [...].¹⁸ Wprawdzie zgodnie z art. 296 §4a kk przestępstwo to jest ścigane na wniosek pokrzywdzonego, jednak zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym w sprawach o przestępstwa dotyczące czynów skierowanych przeciwko interesom uczestników rynku, pozostających w związku z działalnością podmiotów wykonujących działalność na tym rynku, Przewodniczącemu KNF, na jego wniosek, przysługują uprawnienia pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. Skorzystanie z tych uprawnień było uzasadnione zważywszy, że znamiona czynu zabronionego stwierdzono w wyniku kontroli, której wyniki są objęte tajemnicą zawodową i nie są udostępniane innym pokrzywdzonym.

UKNF nie zawiadomił także Komisji Nadzoru Audytowego ani Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, że biegli rewidenci przeprowadzający audyty w TFI nierzetelnie wykonywali swoje obowiązki, ponieważ nie poinformowali KNF o stwierdzonych istotnych uchybieniach w działalności badanego podmiotu oraz naruszeniach obowiązujących przepisów.

W ocenie NIK, te przykłady zaniechań bądź wydłużenia w czasie działań, świadczą negatywnie o realizowanej przez KNF i jej Urząd roli instytucji nadzorczej zobligowanej do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku.

Wyniki działań Komisji i Urzędu powinny być istotnym wsparciem dla poszkodowanych obligatariuszy w dochodzeniu roszczeń od podmiotów, które

¹⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, ze zm.

¹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.)

¹⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, ze zm.

¹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

działy z naruszeniem prawa. Z uwagi na obowiązujące przepisy w zakresie ochrony informacji objętych tajemnicami, w szczególności tajemnicą zawodową, mimo licznych wniosków Urząd nie przekazywał poszkodowanym obligatariuszom GetBack S.A. szczegółowych informacji o czynnościach podjętych w ramach sprawowanego nadzoru i ich wynikach, w tym między innymi treści protokołów z inspekcji. Zdaniem NIK, zasadne jest rozważenie zmiany tych przepisów, by ochrona interesów podmiotów nadzorowanych nie stała wyraźnie ponad ochroną interesów słabszych uczestników rynku finansowego.

III. Opis stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Działania KNF i jej Urzędu wobec GetBack S.A. oraz podmiotów nadzorowanych oddziałujących na sytuację finansową Spółki

1.1. Działania w związku z zarządzaniem przez GetBack S.A. sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego

1) Wydanie zezwolenia na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego

Opis stanu faktycznego

W dniu 24 września 2012 r. na podstawie art. 192 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych GetBack S.A. otrzymała zezwolenie KNF na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

Decyzja KNF została wydana na wniosek GetBack S.A. po uznaniu, że Spółka spełnia wymogi, o których mowa w art. 192 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Wniosek zawierał załączniki wymagane na podstawie art. 192 ust. 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Dokumentami badanymi przez UKNF w toku postępowania o udzielenie zezwolenia na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu były w szczególności procedury związane z zarządzaniem sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego, zapobiegające ujawnieniu lub wykorzystywaniu informacji stanowiących tajemnicę zawodową, a także związane z przechowywaniem i archiwizowaniem dokumentów. UKNF weryfikował strukturę organizacyjną podmiotu, tj. badał czy posiada komórki organizacyjne niezbędne do wykonywania działalności w zakresie zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego, a także czy są wskazane osoby odpowiedzialne za proces zarządzania wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego.

Urząd wskazał w wyjaśnieniach dla NIK, że badaniu podlegał ten obszar prowadzonej działalności Spółki, który dotyczył zarządzania aktywami funduszy inwestycyjnych.

[...] ²⁰

UKNF przeprowadził badanie sytuacji finansowej GetBack S.A. na podstawie sprawozdania finansowego *pro forma* Spółki sporządzonego na dzień 30 czerwca

¹⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych.

²⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

2012 r. z uwagi na fakt, że Spółka została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w marcu 2012 r. Sytuacja finansowa Spółki nie budziła zastrzeżeń. Po niepełnym kwartale działalności w sprawozdaniu wykazała ona sumę bilansową w wysokości 14,5 mln zł, kapitał własny wynoszący 10,4 mln zł i zobowiązania przekraczające 4,0 mln zł. W tym czasie osiągnęła przychody w wysokości 1,5 mln zł oraz zysk netto wynoszący blisko 0,5 mln zł. Spółka przekazała biznesplan, w którym przedstawiła założenia nabywania portfeli wierzytelności w cenie 8%-25% ich wartości nominalnej oraz podejmowania wysokiego ryzyka w działalności. Celem Spółki było wejście w ciągu trzech lat do pierwszej trójki podmiotów na rynku polskim pod względem najwyższej wartości zakupionych wierzytelności (cel inwestycyjny) oraz w ciągu czterech lat do pierwszej trójki podmiotów pod względem wolumenu obsługiwanych portfeli należności (cel finansowy). Był to zatem agresywny model działania.

[...] ²¹

(akta kontroli str. 1924-1928, 2633-2730)

2) *Monitorowanie działalności i sytuacji finansowej Spółki oraz jej grupy kapitałowej a także wpływu działalności Spółki i jej grupy kapitałowej na rynek finansowy*

Opis stanu faktycznego

Zakres monitorowania działalności i sytuacji finansowej Spółki i jej grupy kapitałowej był wyznaczony przez stosowaną przez organ nadzoru wykładnię systemową przepisów określających jego zadania i kompetencje. W ramach nadzoru nad rynkiem funduszy inwestycyjnych Spółka nie była uważana za podmiot, którego całość prowadzonej działalności podlegałaby w sposób kompleksowy ustawowej reglamentacji. Organ nadzoru stał na stanowisku, że Spółka wykonywała i wykonuje między innymi działalność zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnych na zlecenie TFI, będących organem tych funduszy i podlegała ona reglamentacji ustawowej wyłącznie w odniesieniu do tej części obszarów prowadzonej działalności, która dotyczy zarządzania aktywami funduszy inwestycyjnych, a zatem ustawowe zasady reglamentacji działalności Spółki na rynku funduszy inwestycyjnych dotyczyły przede wszystkim wpływu działalności podmiotu zarządzającego na funkcjonowanie funduszu inwestycyjnego, a nie funkcjonowania podmiotu zarządzającego jako takiego. Zdaniem NIK nie miało tu znaczenia, że podmiot przyjmuje od uczestników szeroko rozumianego rynku finansowego środki i że obciąża te środki ryzykiem. W latach 2014 - I półrocze 2017 wzrost całkowitych zobowiązań Spółki wyniósł ponad 800%, w tym wzrost zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych ponad 900%. Zobowiązania całkowite wyniosły na koniec I półrocza 2017 r. ponad 2,1 mld zł, natomiast z tytułu emisji papierów wartościowych ponad 1,3 mld zł.

Po otrzymaniu przez GetBack S.A. zezwolenia KNF na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnego, KNF nie obejmowała funkcjonowania Spółki, ani jej sytuacji finansowej aktywnym nadzorem finansowym rozumianym jako analizowanie i kontrolowanie jej działalności i sytuacji finansowej w pełnym zakresie.

²¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

Dyrektor Departamentu Funduszy Inwestycyjnych i Funduszy Emerytalnych (DFF) [...] ²² wyjaśnił między innymi, że nie było do tego jakichkolwiek podstaw prawnych z uwagi na to, że ustawodawca formalnie nie wyposażył organu nadzoru w jakiegokolwiek źródła informacji, umożliwiające wykonywanie tego rodzaju czynności, a także nie określił, w jaki sposób „aktywny nadzór finansowy” miałby być sprawowany. Ustawodawca zdecydował się nałożyć obowiązek sprawowania bieżącego nadzoru nad czynnościami wykonywanymi przez zarządzającego sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszu sekurytyzacyjnych (dalej także: serwiser) na TFI będące organami funduszy sekurytyzacyjnych, których portfelami inwestycyjnymi zarządza serwiser.

Dyrektor DFF wskazał także, że ustawodawca zapewnił odseparowanie aktywów funduszu inwestycyjnego od masy majątkowej TFI oraz innych podmiotów trzecich, w szczególności podmiotów zarządzających portfelami funduszy na zlecenie TFI, co uniezależnia sytuację funduszu inwestycyjnego od kondycji finansowej TFI czy też innych podmiotów trzecich.

(akta kontroli str. 124-125)

NIK zauważa, że powyższe przepisy zostały przyjęte przez ustawodawcę, jednak organ nadzoru miał znaczący wpływ na ich przygotowanie i wdrożenie w powyższy sposób. Należy podkreślić, że stabilność funkcjonowania serwisera i posiadanie przez niego odpowiednich zasobów może mieć wpływ na sposób wykonywania czynności zarządzania. Dodatkowo w przypadku GetBack S.A. wyniki zarządzania funduszami sekurytyzacyjnymi przekładały się na sytuację finansową grupy kapitałowej GetBack, gdyż Spółka posiadała certyfikaty inwestycyjne zdecydowanej większości funduszy sekurytyzacyjnych, którymi zarządzała ²³, a to przekładało się na jej wyniki i możliwość spłaty zobowiązań.

Od uzyskania zezwolenia Spółka miała obowiązki informacyjne wobec KNF obejmujące w szczególności przekazywanie informacji, o których mowa w art. 192 ust. 9 ustawy o funduszach inwestycyjnych, tj. dotyczące między innymi zmian w zakresie danych osobowych członków zarządu i rady nadzorczej Spółki, statutu lub umowy Spółki, procedury zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami. [...] ²⁴

Z początkiem 2016 r. wszedł w życie art. 192 ust. 9a ww. ustawy, nakazujący Spółce przekazywanie Komisji, w terminie do dnia 15 lipca, dokumentów przedstawiających jej sytuację finansową na dzień 31 grudnia poprzedniego roku oraz oświadczenie o łącznej wysokości przychodów osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym z tytułu zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych. W związku z tym, od 15 lipca 2016 r. czynności nadzorcze wobec GetBack S.A. polegały na analizie raz w roku informacji w zakresie wyników finansowych prezentowanych w rocznych sprawozdaniach

²² Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

²³ Przykładowo według stanu na 27 lutego 2017 r. GetBack S.A. posiadała certyfikaty inwestycyjne 19 funduszy, których portfelami zarządzała, o wartości aktywów netto 1,8 mld zł i jednego funduszu, który nie posiadał aktywów do zarządzania. Ponadto Spółka zarządzała portfelami wierzytelności dwóch funduszy, których certyfikatów nie posiadała (akta kontroli str. 5160-5161).

²⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

finansowych oraz informacji przedstawianych w opiniach podmiotów uprawnionych do ich badania.

Dyrektor DFF wyjaśnił, że [...] ²⁵ Podkreślono, że podmiot zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami nie jest objęty obowiązkiem utrzymywania minimalnego poziomu kapitałów własnych, jak również nie jest objęty regulacjami prawnymi, które nakazywałyby serwiserowi utrzymywanie w swoim bilansie aktywów, które spełniałyby określone kryteria jakościowe dotyczące ich płynności i bezpieczeństwa, tak jak to ma miejsce w przypadku towarzystw funduszy inwestycyjnych.

Zdaniem NIK, powyższe wskazuje, że pomimo iż podmiot zarządzający sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych w celu uzyskania zezwolenia musi przedstawić szereg informacji, wymaganych na podstawie art. 192 ust. 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w tym dotyczących posiadanych zasobów oraz sytuacji finansowej, to po rozpoczęciu przez niego działalności nadzorowanej kwestie te w odniesieniu do całej Spółki nie były przedmiotem zainteresowania organu nadzoru. Tymczasem zmiany sytuacji finansowej podmiotu zarządzającego, mogą mieć także negatywny wpływ lub stanowić ryzyka dla prowadzenia działalności w zakresie zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych z zachowaniem zasad uczciwego obrotu lub w sposób należycie zabezpieczający interesy uczestników funduszu sekurytyzacyjnego. Brak wglądu w działalność tego podmiotu uniemożliwia także kontrolę przestrzegania art. 193 ustawy o funduszach inwestycyjnych, zabraniającego zbierania i przetwarzania danych dłużników sekurytyzowanych wierzytelności w celach innych niż zarządzanie wierzytelnościami sekurytyzowanymi.

Dyrektor DFF wyjaśnił, że [...] ²⁶

(akta kontroli str. 125-131, 149-155, 176-179)

W związku z dopuszczeniem do obrotu na rynku zorganizowanym papierów wartościowych GetBack S.A., KNF objęła nadzór nad Spółką w zakresie określonym w szczególności w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych ²⁷ (dalej: ustawa o ofercie publicznej) oraz w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylającym dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE ²⁸ (dalej: rozporządzenie MAR). Departament Spółek Publicznych (DSP) realizował czynności nadzorcze w zakresie obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych, jakie spoczywały na GetBack S.A. jako spółce publicznej. Czynności te, z racji systemowej wykładni przepisów określających zadania KNF, nie obejmowały ingerowania w sprawy o charakterze wewnątrz korporacyjnym spółek publicznych, jak również w prowadzoną przez nie działalność gospodarczą, w tym przyjęty model biznesowy, czy strukturę finansowania. Z tego względu DSP nie prowadził monitorowania działalności GetBack S.A. Analiza przekazanych do publicznej wiadomości raportów okresowych GetBack S.A. prowadzona przez

²⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

²⁶ Jak wyżej.

²⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 623.

²⁸ Dz. Urz. UE L 173, z 12.06.2014, str. 1, ze zm.

DSP „zza biurka” nie doprowadziła do stwierdzenia nieprawidłowości, ponieważ raporty te, jak się później okazało, zawierały nieprawdziwe dane i informacje.

W sprawozdaniach jednostkowych GetBack S.A. w okresie I-III kwartałów 2017 r. wykazywane były straty na działalności operacyjnej do wysokości 128,8 mln zł. Natomiast w sprawozdaniach skonsolidowanych za lata 2014-2016 oraz w okresie I-III kwartałów 2017 r. grupa GetBack wykazywała zyski na działalności operacyjnej do wysokości 259 mln zł. Dopiero w kontroli GetBack S.A. w I połowie 2018 r. ujawniono korespondencję e-mail pomiędzy pracownikami Spółki wskazującą na możliwość ponoszenia przez grupę GetBack wyższych strat na poziomie operacyjnym, a także na kreowanie w sposób sztuczny wyniku finansowego. Ustalenia w tym zakresie wraz z materiałem źródłowym w postaci korespondencji zostały wykorzystane do sporządzenia uzupełnienia zawiadomienia do Prokuratury Regionalnej w Warszawie o uzasadnionym podejrzeniu przestępstwa przez osoby odpowiedzialne za prowadzenie spraw Spółki. Informacje powyższe zostały wykorzystane również do działań nadzorczych wobec TFI będących organami funduszy sekurytyzacyjnych, których portfelami inwestycyjnymi zarządzała GetBack S.A.

(akta kontroli str. 27,140-141)

Jak wyjaśnił Dyrektor DFF, działalność GetBack S.A. w zakresie obrotu wierzytelnościami niebędącymi aktywami funduszy nie była objęta zakresem zezwolenia udzielonego przez KNF i brak było w związku z tym możliwości podejmowania przez organ nadzoru takich działań wobec Spółki. W związku z tym, UKNF nie identyfikował sytuacji uzyskiwania przez Spółkę wpływów z windykowanych wierzytelności poniżej kwot wydatkowanych na ich nabycie. Również ramy obowiązującej sprawozdawczości bieżącej i okresowej nie przewidywały przekazywania do KNF tego rodzaju informacji. Ponadto zdaniem Dyrektora DFF, sytuacja uzyskiwania wpływów z windykowanych wierzytelności poniżej kwot nabycia nie musi świadczyć o działalności na szkodę spółki, gdyż nawet w przypadku gdy cena jednostkowa zapłacona za te wierzytelności była na poziomie niższym niż średnia cena zapłacona za te wierzytelności, w efekcie dostosowania strategii windykacyjnej do cech charakterystycznych pakietu wierzytelności, możliwe jest odzyskanie wartości całego pakietu wierzytelności powyżej kwoty zapłaconej za ten pakiet.

[...] ²⁹

(akta kontroli str. 136-139)

Jak podała Dyrektor DSP [...] ³⁰ działania w zakresie oceny sposobu i efektywności prowadzenia działalności biznesowej nie należą do działań podejmowanych w trakcie nadzoru nad wykonywaniem przez emitentów obowiązków informacyjnych. Zostały one jednak podjęte w odniesieniu do roku 2017, gdyż w tym roku kupiono najwięcej portfeli wierzytelności [...] ³¹

²⁹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

³⁰ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

³¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

[...] ³²

Zebrane informacje przez Urząd potwierdziły, że GetBack S.A. w 2017 r. prowadziła agresywną politykę inwestycyjną i wygrywała przetargi na sprzedaż wierzytelności, oferując wyższą od konkurencji cenę. [...] ³³

Urząd w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION) banków nie pozyskiwał informacji odnoszących się bezpośrednio do sprzedaży ich wierzytelności na rzecz GetBack S.A. oraz udziału w sprzedaży obligacji GetBack S.A. W ramach Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) ³⁴, których celem jest wzmocnienie procesu zarządzania należnościami niepracującymi, jednym z zalecanych elementów są formularze, w których banki powinny prezentować efekty działań w zakresie zarządzania należnościami niepracującymi. Zdaniem Dyrektora Departamentu Bankowości Komercyjnej (DBK) [...] ³⁵ w ramach nowelizacji regulacji dotyczących BION banków, zostanie rozważone dodanie wystandaryzowanej tabeli umożliwiającej obserwację wpływu działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych na poziom należności niepracujących.

Zdaniem NIK, wprowadzenie wytycznych EUNB prawdopodobnie skłoni banki do intensywniejszej sekurytyzacji i zbywania portfeli kredytów z utratą wartości, z korzyścią dla sektora bankowego. Rolą KNF i jej Urzędu powinno być natomiast monitorowanie, czy instrumenty finansowe oparte o tego rodzaju portfele o podwyższonym ryzyku pojawiają się w innych sektorach rynku finansowego i czy ich nabywcy będący uczestnikami rynku finansowego są należycie chronieni.

Od 2018 r. obowiązuje w ramach sprawozdawczości obowiązkowej przekazywanej przez banki do NBP formularz zawierający informacje o sprzedaży portfeli kredytów z utratą wartości (FIN0029), jednak DBK nie zmienił metodyki BION umożliwiającej wykorzystanie tych informacji dla zobrazowania pełnej sytuacji finansowej, jak i procesu oferowania nowych produktów finansowych przez banki.

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zdaniem NIK, UKNF do września 2018 r. niezasadnie zaniechał analizy rynku wierzytelności, w szczególności warunków zbywania przez poszczególne banki pakietów wierzytelności z utratą wartości, nabywanych między innymi przez fundusze zarządzane przez GetBack S.A. UKNF nie dokonywał także analiz wpływu agresywnej polityki inwestycyjnej GetBack S.A. na ceny aktywów na rynku wierzytelności w krótkim, ani w długim okresie. Nie były w ten sposób monitorowane ryzyka, które z takiej polityki wynikały zarówno dla GetBack S.A., jak i funduszy sekuryzacyjnych. Potencjalne sygnały płynące z takiej analizy nie mogły być zatem uwzględniane w ukierunkowywaniu działań nadzorczych, w tym np. wczesnym skierowaniu inspekcji do GetBack S.A. jako serwisera funduszy obciążonych wyższym ryzykiem rynkowym. Kwestia ta zasługiwała na

³² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

³³ Jak wyżej.

³⁴ Wytyczne zostały wydane na podstawie art. 16 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010, str. 12, ze zm.). Wytyczne opublikowano w dniu 16 października 2018 r. z datą wejścia w życie z końcem czerwca 2019 r.

³⁵ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

zainteresowanie także z tego powodu, że finansowanie działania tych podmiotów oparte jest w dużej skali na przyjmowaniu środków od osób trzecich, w tym konsumentów, i obciążaniu ich ryzykiem. Negatywne zjawiska na tym rynku mogą zatem podważać zaufanie i bezpieczeństwo rynku finansowego. Zdaniem NIK, monitorowanie rynku pozwoliłoby także na posiadanie przez nadzór rzeczywistego obrazu o dalszej sytuacji aktywów o podwyższonym ryzyku, sprzedawanych przez banki na rynek. Zasadne byłoby prowadzenie takich działań w ramach zintegrowanego nadzoru KNF.

Dyrektorzy DFF i DSP wyjaśnili między innymi, że działania w zakresie oceny sposobu i efektywności prowadzenia działalności biznesowej nie należą do działań podejmowanych w trakcie nadzoru nad wykonywaniem przez emitentów obowiązków informacyjnych. Działalność Spółki w zakresie obrotu wierzytelnościami nie była objęta zakresem udzielonego jej przez KNF zezwolenia i brak było w związku z tym możliwości podejmowania przez organ nadzoru działań w ww. zakresie wobec GetBack S.A., jako podmiotu, o którym mowa w art. 192 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych bądź podmiotu, o którym mowa w art. 5 pkt 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym³⁶. W obszarze korporacyjnym i gospodarczym Urząd nie może wydać decyzji lub wiążącego zalecenia nakazującego określone działanie, ograniczenie poziomu zadłużenia, czy zmianę formy finansowania działalności, gdyż nie został wyposażony w środki, które mogą zmierzać do nadzoru nad sytuacją finansową tych spółek. Stąd też UKNF przed zebraniem informacji z banków we wrześniu i październiku 2018 r. nie dokonywał wcześniej analizy transakcji do podobnych transakcji na rynku.

(akta kontroli str. 23, 137-138, 8133)

2. Przyczyny poprawy wskaźników dotyczących portfeli kredytów z utratą wartości w bankach nie były brane pod uwagę podczas analizy wskaźnikowej (RWEF). Transakcjom zbycia wierzytelności z utratą wartości towarzyszyła na ogół poprawa podstawowego wskaźnika obrazującego jakość portfela kredytowego: „portfel kredytowy z utratą wartości/portfel kredytowy”.[...] ³⁷

Powyższe dane wskazują na poprawę wskaźników obrazujących jakość portfela kredytowego banków po dokonaniu sprzedaży portfeli wierzytelności z utratą wartości. W ocenie nadzorca bankowego sytuację powyższą należy odbierać pozytywnie w aspekcie oceny jakości aktywów, podobnie jak wzrost przychodów z tytułu zapłaty za sprzedaż tych wierzytelności (zazwyczaj stanowiących aktywa niepracujące) przy okazji oceny wyniku finansowego. Zdaniem NIK, informacje o tego rodzaju transakcjach powinny być bezwzględnie przekazywane do innych pionów nadzoru, w szczególności do pionu nadzoru kapitałowego, bowiem powyższe aktywa o bardzo niskiej jakości mogą stanowić bazę do konstrukcji instrumentów finansowych o podwyższonym ryzyku, jak to się stało w przypadku obligacji GetBack S.A. Brak takich działań ze strony Dyrektora DBK wskazuje na niesprawny system przepływu informacji pomiędzy pionami nadzoru analitycznego bankowego i kapitałowego. Wskazuje to, na nieskuteczną integrację nadzoru, gdyż nie zostały wykorzystane dotychczas możliwości wynikające z nadzoru zintegrowanego, co stoi w sprzeczności z koncepcją nadzoru leżącą u podstaw utworzenia KNF/UKNF.

³⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 1417, ze zm.

³⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

(akta kontroli str. 81, 85-86, 91-92, 8064-8133)

3) *Nabycie przez GetBack S.A. akcji EGB Investment S.A.*

*Opis stanu
faktycznego*

Transakcje nabycia przez GetBack S.A. 100% akcji EGB Investments S.A. (dalej: EGB) za łączną kwotę 208.864 tys. zł miały miejsce w drugiej połowie 2017 r. W dniu 7 sierpnia 2017 r. Spółka nabyła akcje reprezentujące 99,38% kapitału zakładowego EGB od funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Altus TFI S.A. za kwotę 207.565 tys. zł. Następnie GetBack S.A. w ramach przymusowego wykupu nabyła pozostałą część akcji za kwotę 1.299 tys. zł, według kursu ok. 16 zł za akcję. Istotny wzrost kursu akcji EGB na rynku NewConnect nastąpił z poziomu ok. 5 zł 2 listopada 2015 r. do ok. 16 zł w czerwcu 2017 r. Odbyło się to w warunkach niewielkiej liczby akcji pozostających w wolnym obrocie. Reprezentowały one tylko 1,14% kapitału zakładowego. Transakcja między Altus TFI S.A. a GetBack S.A. odbyła się w obrocie pozagiełdowym, po cenie odpowiadającej kursowi giełdowemu na dzień transakcji ustalonemu w warunkach niskiej płynności obrotu akcjami EGB. Wcześniej GetBack S.A. informowała o zamiarze nabycia EGB w raportach bieżących między innymi w maju, czerwcu i lipcu 2017 r., a o nabyciu akcji EGB między innymi w raporcie bieżącym z 7 sierpnia 2017 r. oraz we wrześniu 2017 r. (raport dotyczył przymusowego wykupu akcji). Również w prospekcie emisyjnym akcji GetBack S.A. z 14 czerwca 2017 r. przedstawiono warunki umowy ramowej o współpracy z 30 maja 2017 r. dotyczącej planowanego nabycia od funduszy zarządzanych przez Altus TFI S.A. akcji EGB.

(akta kontroli str. 275, 861-864, 1076)

[...] ³⁸

(akta kontroli str. 275-276)

Jedną z kwestii objętych postępowaniem administracyjnym w przedmiocie nałożenia na GetBack S.A. kary pieniężnej, wszczętym przez KNF w dniu 20 kwietnia 2018 r. i rozszerzonym w dniu 6 czerwca 2018 r., było nienależyte wykonanie obowiązków informacyjnych, określonych w art. 56 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o ofercie publicznej w związku z § 9 Międzynarodowego Standardu Rachunkowości 36, poprzez brak oszacowania wartości odzyskiwanej aktywów nabytych w wyniku nabycia akcji EGB, pomimo istnienia przesłanek utraty wartości, czego skutkiem było ujęcie w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r. wartości firmy w nieuzasadnionej wysokości.

[...] ³⁹

(akta kontroli str. 20-21, 952-954, 963)

GetBack S.A. w sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r. wartość firmy (goodwill) z tytułu nabycia grupy kapitałowej EGB ujął w kwocie 181.173 tys. zł, stanowiącej różnicę przekazanej zapłaty za akcje EGB 208.864 tys. zł i wartości godziwej zidentyfikowanych aktywów EGB w kwocie 27.691 tys. zł. Tak rozpoznaną wartość firmy GetBack S.A. uzasadniała spodziewanymi korzyściami wynikającymi z przejęcia know-how, uzyskania korzyści skali, czy optymalizacji kosztów działalności windykacyjnej. W sprawozdaniu tym zamieszczono, że nie wystąpiły okoliczności wymagające przeprowadzenia testu na utratę wartości firmy z tytułu nabycia EGB, co w świetle uzyskanych informacji zawartych w materiałach pozyskanych w toku kontroli w GetBack S.A. w lutym 2018 r. nie było zgodne

³⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

³⁹ Jak wyżej.

za stanem faktycznym. Sprawozdanie to było sporządzone nierzetelnie. Dopiero w sprawozdaniu rocznym GetBack S.A. za 2017 r. badanym przez biegłego rewidenta (przy odstąpieniu od wyrażenia przez niego opinii) Spółka przeprowadziła test utraty wartości firmy powstałej w wyniku nabycia akcji EGB. Zweryfikowano możliwość osiągnięcia zakładanych na dzień nabycia korzyści wynikających z synergii przychodowych, a także kosztowych oraz dokonano odpisu aktualizującego na kwotę 179.216 tys. zł, stanowiącą wartość firmy rozpoznanej na nabyciu EGB.

(akta kontroli str. 275, 972-973, 949, 1026, 1071)

[...] ⁴⁰

W wyniku wzrostu kursu wycena rynkowa pakietu akcji EGB posiadanego przez fundusze zarządzane przez Altus TFI S.A. wzrosła z 51 mln zł do 155 mln zł.

[...] ⁴¹

(akta kontroli str. 1093, 1106, 1109)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

1. Zdaniem NIK, w sytuacji, gdy stwierdzenie okoliczności, które były podstawą złożenia wyżej opisanego uzupełnienia do zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z 26 kwietnia 2018 r. było możliwe na podstawie analizy skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej GetBack za III kwartał 2017 r., opublikowanego 23 października 2017 r., ich niewykrucie przez Departament Spółek Publicznych, kierowany przez Dyrektora [...] ⁴², wskazuje na nieskuteczne wykonywanie nadzoru nad wywiązywaniem się przez Spółkę z obowiązków informacyjnych. Ustalenie tych okoliczności przez UKNF, w zależności od tego, kiedy by nastąpiło, mogło do kilku miesięcy przyspieszyć ujawnienie konieczności korekty sprawozdań finansowych. To natomiast mogłoby wpłynąć na ograniczenie emisji obligacji GetBack S.A. W samym 2018 r. Spółka wyemitowała obligacje o wartości ponad 460 mln zł. W razie wątpliwości co do prawidłowości lub rzetelności informacji w ww. skróconym sprawozdaniu finansowym, KNF miała prawo uzyskiwania informacji i dokumentów od GetBack S.A. Spółka posiadała analizę rozliczenia ceny nabycia akcji EGB, sporządzoną przez KPMG, wskazującą na zmniejszenie wyceny. Na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy o ofercie publicznej KNF mogła także niezależnie zlecić firmie audytorskiej czynności rewizji finansowej, co także mogłoby się przyczynić do szybszego ujawnienia sytuacji GetBack S.A. niż to faktycznie nastąpiło.

(akta kontroli str. 4523-4524)

[...] ⁴³

(akta kontroli str. 1077-1084, 1093, 1108)

⁴⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁴¹ Jak wyżej.

⁴² Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

⁴³ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

4) Kontrole w zakresie zarządzania wierzytelnościami

Opis stanu
faktycznego

[...] ⁴⁴

(akta kontroli str. 1452-1453, 1928-1937, 1947-1956)

W grudniu 2017 r. rozpoczęto też w Urzędzie ukierunkowaną na znaczny wzrost zadłużenia grupy analizę sprawozdań finansowych GetBack Dyrektor DSP podała, że wskaźniki zadłużenia Spółki nie wzbudzały zaniepokojenia w połowie roku 2017. Spółka, przejęta w 2016 r. przez inwestora finansowego (fundusz private equity) przeprowadzała w 2017 r. publiczną ofertę akcji, co było zgodne z typową strategią private equity: nabycie, rozwinięcie działalności, sprzedaż. Spółka od 2016 r. dynamicznie rozwijała działalność powiększając przychody, zysk netto, sumę bilansową i aktywa netto. Relacja dług/kapitał własny oraz przepływy finansowe w rachunku przepływów pieniężnych w sprawozdaniach opublikowanych w 2017 r. były charakterystyczne dla szybko rozwijającego się podmiotu. Sprawozdania finansowe Spółki zarówno roczne jak też kwartalne i półroczne podlegały badaniu lub przeglądowi przez biegłego rewidenta. Zdaniem Dyrektora DSP, nie było sygnałów wskazujących na konieczność podjęcia działań nadzorczych.

Dyrektor DSP wskazała, że podjęcie przez UKNF działań w grudniu 2017 roku uzasadnione było relatywnie długim okresem pomiędzy publikacją sprawozdań finansowych za trzeci kwartał 2017 roku (październik 2017 r.) oraz na koniec roku 2017 (przewidywany termin - koniec kwietnia 2018 r.). Dodatkowo sprawozdanie za trzeci kwartał 2017 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie podlegało przeglądowi biegłego rewidenta. Działania podjęte przez UKNF miały na celu ocenę oraz ewentualne mitygowanie ryzyka nieprawidłowości w sprawozdaniach finansowych Emitenta za 2017 rok, które miały być opublikowane do końca kwietnia 2018 r. Po wpłynięciu w dniu 20 grudnia 2017 r. zawiadomienia sygnalisty DSP podjął również analizę zagadnień tam podniesionych.

(akta kontroli str. 17, 23, 2065-2066, 4642, 4648-4649)

[...] ⁴⁵ Ponadto w dniach 5 oraz 26 czerwca 2017 r. GetBack S.A. przekazała w raportach bieżących informacje o wypowiedzeniu umowy zlecenia zarządzania portfelem inwestycyjnym OFWD oraz wycofaniu się Noble Funds TFI S.A. ze współpracy z GetBack S.A. w zakresie zarządzania portfelem inwestycyjnym obejmującym sekurytyzowane wierzytelności Debtor NS FIZ (dalej: Debtor). GetBack S.A. uzasadniła swoją decyzję brakiem możliwości osiągnięcia porozumienia z głównym uczestnikiem funduszu – Getin Noble Bank S.A. - w kwestii ustalenia korzystnych dla GetBack S.A. warunków biznesowych dotyczących dalszej obsługi wierzytelności sekurytyzowanych funduszu. W następnym komunikacie GetBack S.A. podała informację, że w dniu 26 czerwca 2017 r. Noble Funds TFI S.A. wycofało się ze współpracy z GetBack S.A. w zakresie zarządzania portfelem inwestycyjnym obejmującym sekurytyzowane wierzytelności Debtor NS FIZ, motywując wypowiedzenie utratą zaufania do GetBack S.A.

(akta kontroli str. 1928-1930)

[...] ⁴⁶

W ocenie UKNF, zakończenie współpracy Noble Funds TFI S.A. oraz GetBack S.A. w zakresie dotyczącym funduszy OFWD oraz Debtor było ze sobą powiązane

⁴⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁴⁵ Jak wyżej.

⁴⁶ Jak wyżej.

i stanowiło wynik nieporozumień na tle biznesowym występujących pomiędzy GetBack S.A. oraz uczestnikiem ww. funduszy, tj. Getin Noble Bank S.A., należącej do tej samej grupy kapitałowej co Noble Funds TFI S.A.

Zdaniem UKNF, sytuacja ta nie mogła stanowić dla organu nadzoru podstaw do stwierdzenia występowania nieprawidłowości lub naruszeń przepisów prawa w działalności ww. podmiotów.

[...] ⁴⁷

(akta kontroli str. 1932-1933, 1947-1956, 3619-3646)

[...] ⁴⁸

UKNF prezentuje stanowisko, że w związku z tak określonymi przepisami prawa, dopuszczalnym zakresem czynności kontrolnych możliwych do realizowania w tego typu podmiotach, brak było prawnej możliwości objęcia przez pracowników UKNF czynnościami kontrolnymi w podmiocie zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych weryfikacji prawidłowości sporządzania sprawozdań finansowych podmiotu oraz transakcji pakietami wierzytelności, niewchodzącymi w skład aktywów funduszy sekurytyzacyjnych, którymi podmiot zarządza na podstawie zezwolenia Komisji.

(akta kontroli str. 1943)

[...] ⁴⁹

Dyrektor DSP wskazała, że Urząd analizował zasadność wykorzystania przysługujących mu uprawnień nadzorczych, a niepodjęcie działań w kierunku cofnięcia zezwolenia wynikało z uwzględnienia szczególnej sytuacji Spółki w restrukturyzacji, w tym skali zobowiązań wobec obligatariuszy oraz potencjalnych źródeł ich regulowania. UKNF wskazał także, że TFI będące organami funduszy sekurytyzacyjnych, których portfelami inwestycyjnymi Spółka zarządza na zlecenie tych TFI, dysponują możliwością rozwiązania umów zawartych ze Spółką, w związku z czym to przede wszystkim po stronie ww. TFI leży ciężar ustalenia, czy w interesie uczestników zarządzanego funduszu będzie przekazanie zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami innemu podmiotowi, czy też dalsze powierzanie wykonywania tych czynności GetBack S.A., uwzględniając przy tym stopień skomplikowania ewentualnego przekazania procesów technicznych i dokumentacyjnych innemu podmiotowi oraz faktyczną gotowość techniczną i organizacyjną do dokonania takiego przekazania.

(akta kontroli str. 1455-1456)

NIK wskazuje, że KNF miała podstawę prawną dającą możliwość cofnięcia zezwolenia udzielonego GetBack S.A. na zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych, zgodnie z art. 234 ustawy o funduszach inwestycyjnych [...] ⁵⁰.

(akta kontroli str. 2733-3248)

W związku ze stwierdzonymi przez UKNF naruszeniami prawa przez Spółkę, tj. między innymi nieprawidłową wyceną pakietów wierzytelności wchodzących

⁴⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁴⁸ Jak wyżej.

⁴⁹ Jak wyżej.

⁵⁰ Jak wyżej.

w skład aktywów Spółki oraz podmiotów z grupy kapitałowej GetBack, brakiem rzetelnych i kompletnych ujawnień dotyczących ryzyka płynności ponoszonego przez emitenta i jego grupę kapitałową, nieujawnianiem informacji istotnych dla możliwości realizacji zobowiązań finansowych GetBack S.A., nieprzekazaniem do publicznej wiadomości informacji poufnych między innymi w zakresie realizacji w 2018 r. zobowiązań wynikających z emisji obligacji przez Spółkę w latach 2017-2018 [...] ⁵¹, wszczęto [...] ⁵² postępowania administracyjne w przedmiocie nałożenia na GetBack S.A. kar administracyjnych w związku z podejrzeniem naruszenia art. 56 ustawy o ofercie publicznej, art. 17 ust. 1 w związku z art. 7 rozporządzenia MAR [...] ⁵³. Postępowanie administracyjne wszczęte w dniu 20 kwietnia 2018 r. rozszerzono o zarzut dotyczący braku oszacowania wartości odzyskiwalnej aktywów nabytych w wyniku nabycia spółki EGB przy sporządzaniu śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego za III kwartał 2017 r., pomimo istnienia przesłanek utraty wartości i w związku z tym ujęcia w tym sprawozdaniu wartości firmy w nieuzasadnionej wysokości. [...] ⁵⁴

(akta kontroli str. 1989-2027, 2361-2406)

[...] ⁵⁵

(akta kontroli str. 1989-2027, 2410-2418)

[...] ⁵⁶

(akta kontroli str. 2096-2103)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

W ocenie NIK, niezasadne i nierzetelne było nieprzeprowadzenie w GetBack S.A. w ciągu 5 lat od wydania licencji, w szczególności w 2017 r. kontroli, w celu weryfikacji, czy posiada stabilną sytuację finansową i prawidłowo wykonuje zadania, na które KNF udzieliła zezwolenia, tym samym czy gwarantuje możliwość kontynuowania działalności zgodnie z zasadami uczciwego obrotu i w sposób należyście zabezpieczający interesy uczestników funduszu sekurytyzacyjnego. NIK zwraca uwagę, że w swoim biznesplanie załączonym do wniosku o wydanie zezwolenia KNF, Spółka prognozowała szybki wzrost oraz akceptację wysokiego ryzyka, tj. wejście do pierwszej piątki firm windykacyjnych w Polsce w zakresie zakupionych i obsługiwanych portfeli wierzytelności w ciągu 3-4 lat (wzrost ośmiokrotny prognozowanych przychodów operacyjnych do 2016 r. i pięciokrotny wzrost kosztów operacyjnych).

Przeprowadzenie kontroli wcześniej niż to faktycznie nastąpiło było uzasadnione biorąc pod uwagę charakter prowadzonej przez Spółkę działalności, a także ryzyko wynikające z jej agresywnej strategii biznesowej, dynamiczny wzrost skali

⁵¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową nadzoru publicznego, o której mowa w art. 95 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1421, ze zm.).

⁵² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁵³ Jak wyżej.

⁵⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁵⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁵⁶ Jak wyżej.

działalności w krótkim okresie w ramach zarządzania portfelami inwestycyjnymi obejmującymi sekurytyzowane wierzytelności sekurytyzacyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych, tj. w latach 2015-2016, gdy aktywa ogółem wzrosły ponad 5,5-krotnie z kwoty 289.535 tys. zł na koniec 2014 r. do wysokości 1.630.558 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2016 r. Nastąpił również bardzo duży wzrost zobowiązań w tym okresie, tj. o 1.020.886 tys. zł (o 456%), w tym krótkoterminowych wynikających z emisji obligacji o 391.538 tys. zł (o 2.449%) i ponadprzeciętne ryzyko z tym związane. KNF powinna mieć także na uwadze, istotne z punktu widzenia firm windykacyjnych, prace nad zmianą otoczenia prawnego, tj. nad projektem ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta między innymi wprowadziła skrócenie terminu przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego z 10 do 6 lat., zaostriżyła reżim przedawnienia roszczeń przysługujących przedsiębiorcom wobec konsumentów (po upływie terminu przedawnienia nie można - co do zasady - domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi). Projekt zapisu o skróceniu terminu przedawnienia roszczeń znany był na długo⁵⁷ przed jej uchwaleniem.

(akta kontroli str. 2681-2693, 4602-4603)

[...] ⁵⁸

NIK prezentuje stanowisko, iż powyższe zdarzenia, [...] ⁵⁹ powinny być przesłanką dla KNF do podjęcia zdecydowanych działań nadzorczych w stosunku do GetBack S.A., a w szczególności do podjęcia kontroli jej działalności już w III kwartale 2017 r.

Kolejnym czynnikiem ryzyka, przemawiającym za wcześniejszym podjęciem kontroli w Spółce, była opinia biegłego rewidenta dotycząca skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy GetBack za rok zakończony 31 grudnia 2014 r. Opinia ta zamieszczona w prospekcie emisyjnym obligacji GetBack S.A. przedstawiała niepewność biegłego, co do szacunków przyjętych do wyceny wartości godziwej wierzytelności nabytych. Pomimo, że taka opinia, jak wskazała Dyrektor DSP, nie stanowiła potwierdzenia nieprawidłowej wyceny, jednak NIK zwraca uwagę, że wycena portfeli jest jednym z kluczowych elementów w prowadzonej przez GetBack S.A. działalności, dlatego wskazanie przez biegłego rewidenta ryzyka niewłaściwej wyceny oferowanych na rynku portfeli wierzytelności powinno być wzięte pod uwagę przez Urząd.

NIK zwraca uwagę, [...] ⁶⁰ rozpoczęła się w drugiej połowie kwietnia 2018 r., po wydaniu przez KNF komunikatu w sprawie zawieszenia obrotu wszystkimi instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez GetBack S.A., [...] ⁶¹.

(akta kontroli str. 22, 812-814, 2734-3153, 3619-3645)

Dyrektor DFF wyjaśnił, że czynności kontrolne w GetBack S.A., jako podmiocie zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych, zostały rozpoczęte w pierwszym możliwym terminie, uwzględniając zasoby posiadane przez organ nadzoru, a także niezwłocznie po zidentyfikowaniu

⁵⁷ Zamieszczony na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji projekt ustawy z dnia 31 maja 2017 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny, ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o prawach konsumenta.

⁵⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁵⁹ Jak wyżej.

⁶⁰ Jak wyżej.

⁶¹ Jak wyżej.

okoliczności wskazujących na ryzyko występowania poważnych nieprawidłowości w działalności ww. podmiotu. W okresie do momentu wpływu do wiadomości DFF UKNF anonimowego zawiadomienia z dnia 30 listopada 2017 r. (co nastąpiło 20 grudnia 2017 r.) oraz przeprowadzenia działań nadzorczych w odniesieniu do [...] ⁶², w tym korespondencji nadzorczej oraz kontroli w tym podmiocie, brak było jakichkolwiek podstaw dla stwierdzenia występowania nieprawidłowości w działalności GetBack S.A. Ponadto Dyrektor DFF wskazał, że Spółka nie była i nie jest podmiotem, którego całość prowadzonej działalności podlegałaby w sposób kompleksowy ustawowej reglamentacji, tak jak ma to miejsce np. w przypadku funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych, ustawowe zasady reglamentacji działalności tej spółki na rynku funduszy inwestycyjnych dotyczą przede wszystkim wpływu działalności podmiotu zarządzającego na funkcjonowanie funduszu inwestycyjnego, a nie funkcjonowania podmiotu zarządzającego per se. Dlatego też ogół czynności nadzorczych, odnoszących się do skutków działalności podmiotu zarządzającego sekuryzowanymi wierzytelnościami funduszu inwestycyjnego, prowadzony jest w pierwszej kolejności przy wykorzystaniu instrumentów nadzorczych przysługujących organowi nadzoru w stosunku do funduszu inwestycyjnego i zarządzającego nim towarzystwa, podczas gdy instrumenty nadzorcze przysługujące organowi nadzoru w odniesieniu stricte do podmiotu zarządzającego sekuryzowanymi wierzytelnościami funduszu sekuryzacyjnego mają, co do zasady, charakter akcesoryjny i wtórny.

(akta kontroli str. 22, 1931-1937, 2142-2143)

Zdaniem NIK, taki sposób sprawowania nadzoru uniemożliwiał dokonanie rzetelnej oceny przez Urząd, czy spółka prawidłowo wykonuje czynności, o których mowa w art. 192 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, na które KNF wydała zezwolenie.

UKNF wyjaśnił, że aktywa netto zgromadzone w funduszach inwestycyjnych, w odniesieniu do których GetBack S.A. wykonywała czynności zarządzania sekuryzowanymi wierzytelnościami stanowiły od 0,09% w 2013 r. do 0,77% w 2017 r. łącznej wartości aktywów funduszy inwestycyjnych prowadzących działalność na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych, w związku z czym działalność tego podmiotu na rynku funduszy inwestycyjnych była marginalna i podmiot ten nie mógł być w jakikolwiek sposób identyfikowany jako istotny lub nawet ważny z systemowego punktu widzenia.

NIK zauważa, że w latach 2015-2017 UKNF przeprowadzał kontrole w podmiotach wykonujących działalność zarządzania sekuryzowanymi wierzytelnościami funduszy sekuryzacyjnych, tj. [...] ⁶³, których skala działalności była znacznie mniejsza niż GetBack S.A. [...] ⁶⁴.

Dyrektor DFF podał, że UKNF działa i działał w warunkach konieczności gospodarowania czasem pracy poszczególnych zatrudnionych osób, przy uwzględnieniu faktu sprawowania nadzoru również nad innymi podmiotami nadzorowanymi, w tym ponad 60 TFI, ok. 900 funduszami inwestycyjnymi i blisko 600 wydzielonymi w nich subfunduszami, ponad 80 podmiotami, którym powierzono czynności zarządzania aktywami funduszy, w tym ponad 25 podmiotów będących

⁶² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

⁶³ Jak wyżej.

⁶⁴ Jak wyżej.

stronami umów o zarządzanie sekurytyzowanymi wierzytelnościami. Uzasadnienie do wszczęcia kontroli w GetBack S.A. z uwagi na określone spostrzeżenia, co do dynamiki niektórych kategorii ekonomicznych charakteryzujących Spółkę nie mogło w żadnym razie stanowić wyraźnej przesłanki do wszczęcia kontroli, a co więcej wnioski, których wyciągnięcie na podstawie tych spostrzeżeń jest sugerowane, wydają się być formułowane z uwzględnieniem wiedzy na temat zdarzeń z 2018 r., które siłą rzeczy nie mogły być znane wcześniej.

(akta kontroli str. 2137-2145)

Zdaniem NIK skuteczny nadzór powinien identyfikować obszary potencjalnego zwiększonego ryzyka i w tym zakresie koncentrować swoje działania nadzorcze. W tym przypadku Spółka charakteryzująca się agresywnym modelem działalności, od momentu wydania przez KNF zezwolenia powinna być objęta aktywnym nadzorem, czy nadal i nieprzerwanie przestrzega przepisów prawa i statutu funduszu sekurytyzacyjnego, wykonuje działalność zgodnie z zasadami uczciwego obrotu i interesem uczestników funduszu sekurytyzacyjnego.

Skutkiem przyjętego przez UKNF sposobu nadzoru nie było możliwe zidentyfikowanie nieprawidłowości w zarządzaniu funduszami sekurytyzacyjnymi przez GetBack w wyniku działań z naruszeniem prawa.

Skutkiem niepodjęcia kontroli w GetBack S.A. w 2017 r. było również umożliwienie emisji serii obligacji PP5 i PP6 oferowanych w drodze oferty publicznej przydzielonych na łączną sumę 37.147,9 tys. zł, które później nie zostały wykupione przez Spółkę, a mogły być przez KNF wstrzymane lub zakazane na podstawie art. 16 lub 17 ustawy o ofercie publicznej z uwagi na podejrzenia naruszeń przepisów prawa w związku z ofertą publiczną. To mogłoby także przełożyć się na zmniejszenie liczby emisji prywatnych.

Dyrektor DSP wskazała, że UKNF nie posiadał informacji, które mogłyby stanowić jakąkolwiek podstawę do zakazania, czy też wstrzymania dopuszczenia do obrotu obligacji serii PP6 wyemitowanych na podstawie uchwały z dnia 14 lutego 2018 r. i przydzielonych 2 marca 2018 r.

(akta kontroli str. 2133-2134, 4600-4601)

Odpowiedzialnymi za powyższą nieprawidłowość byli Dyrektorzy Departamentu Funduszy Inwestycyjnych, który w 2018 r. zmienił nazwę na Departament Funduszy Inwestycyjnych i Funduszy Emerytalnych. Funkcję tę pełnili: w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 8 sierpnia 2017 r. [...] ⁶⁵, a od 9 sierpnia 2017 r. [...] ⁶⁶.

(akta kontroli str. 13)

5) *Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz podawanie do publicznej wiadomości informacji o ich złożeniu*

Opis stanu faktycznego

Wobec podejrzenia popełnienia przestępstw w związku z działalnością GetBack S.A., a także innych podmiotów współpracujących ze Spółką, bądź zaangażowanych w proces dystrybucji jej obligacji, KNF złożyła w dniu 20 kwietnia 2018 r. zawiadomienie do prokuratury, a następnie do dnia 10 stycznia 2019 r. 48

⁶⁵ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

⁶⁶ Jak wyżej.

uzupełnień tego zawiadomienia. Dotyczyły one przestępstw określonych w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, ustawie o ofercie publicznej, [...] ⁶⁷.

Zgodnie z treścią art. 6b ust. 1 i 4 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym Komisja podaje do publicznej wiadomości, poprzez zamieszczenie na wyodrębnionej stronie internetowej Komisji pod nazwą "Lista ostrzeżeń publicznych Komisji Nadzoru Finansowego", informację o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wymienionego w tym przepisie, a mianowicie przestępstwa określonego między innymi w art. 287 i art. 290-296 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz art. 99 i art. 99a ustawy o ofercie publicznej.

Do dnia 27 lutego 2019 r. na liście ostrzeżeń publicznych KNF umieściła podmioty, w przypadku których przekazała zawiadomienia do prokuratury (uzupełnienia zawiadomienia z 20 kwietnia 2018 r.) w związku z podejrzeniem przestępstwa określonego w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, tj. Idea Bank S.A. oraz MIA Sp. z o.o., a także 31 podmiotów (21 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz osób działających w imieniu 10 podmiotów w tym również osób fizycznych) pośredniczących w oferowaniu obligacji GetBack S.A.

KNF, stosownie do treści art. 6b ust. 1 i 4 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, nie umieściła na liście ostrzeżeń publicznych od kwietnia 2018 r. informacji na temat GetBack S.A. oraz [...] ⁶⁸, wobec których (osób na ich rzecz pracujących) KNF wniosła zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wraz z jego uzupełnieniami.

Zdaniem UKNF, przekazanie do prokuratury zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w stosunku do GetBack S.A. oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych, których funduszami sekurytyzacyjnymi zarządzała Spółka nie dotyczyły wypełnienia znamion czynów zabronionych określonych w art. 6b ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Dotyczyły one natomiast czynów zabronionych opisanych w Kodeksie karnym oraz ustawie o rachunkowości, w związku z powyższym nie mogły stanowić podstawy do zamieszczenia wskazanych podmiotów na liście ostrzeżeń publicznych.

(akta kontroli str. 823-826, 854-855, 973-974)

Skierowane 20 kwietnia 2018 r. przez KNF do prokuratury zawiadomienie dotyczyło między innymi podejrzenia popełnienia przestępstwa określonego w art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz w art. 100 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej. KNF nie miała obowiązku zamieszczenia na liście ostrzeżeń publicznych informacji o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia ww. przestępstw (przestępstwa te nie są wymienione w art. 6b ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym). KNF poinformowała jednak opinię publiczną o złożeniu ww. zawiadomienia.

(akta kontroli str. 262-272, 973-974)

⁶⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020r. poz. 89, ze zm.).

⁶⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

NIK wskazuje, iż w myśl art. 25 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, Komisja może, w drodze uchwały, zdecydować o przekazaniu do publicznej wiadomości informacji o przypadkach naruszenia przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, ustawy o ofercie publicznej, ustawy o funduszach inwestycyjnych, rozporządzenia MAR środkach prawnych podjętych w celu przeciwdziałania naruszeniu ww. przepisów, w tym między innymi o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, jak również o wszczęciu lub wyniku postępowania administracyjnego lub cywilnego, zaistnieniu okoliczności wskazujących na dokonanie manipulacji, o której mowa w rozporządzeniu MAR lub popełnieniu przestępstwa bądź wykroczenia, o których mowa w ww. przepisach, chyba że ujawnienie takich informacji narazi rynek kapitałowy na poważne niebezpieczeństwo lub spowoduje poniesienie przez osoby, których informacje te dotyczą, niewspółmiernej szkody. KNF mogła zatem zdecydować o przekazaniu do publicznej wiadomości informacji o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz art. 100 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej, co uczyniła w komunikatach z 24 kwietnia 2018 r. i z 29 maja 2018 r.

Zdaniem NIK, KNF posiadająca wiedzę wynikającą z czynności nadzorczych o działaniach, które mogą wskazywać na popełnienie przestępstwa godzącego w interesy uczestników rynku finansowego, powinna mieć obowiązek każdorazowego reagowania poprzez podanie informacji o złożeniu zawiadomienia w tym zakresie do wiadomości publicznej, a nie być zobowiązana tylko do informowania opinii publicznej o zawiadomieniach w zakresie przestępstw obecnie określonych w art. 6b ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Pozwoliłoby to budować zaufanie do rynku finansowego i KNF oraz zwiększyć ochronę jego uczestników. Wymaga to jednak zmian legislacyjnych wskazujących na obowiązek działania KNF (informowania o złożeniu zawiadomienia) w zakresie szerszego katalogu przestępstw.

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

Zdaniem NIK, działaniem nierzetelnym i naruszającym art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego⁶⁹ było złożenie przez UKNF do Prokuratury Regionalnej w Warszawie dopiero w dniu 22 listopada 2018 r. zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, przez 34 podmioty pośredniczące w oferowaniu obligacji GetBack S.A., [...] ⁷⁰.

Działaniem nierzetelnym było ponadto wpisanie na listę ostrzeżeń publicznych KNF dopiero w dniu 27 lutego 2019 r. tj. po 9 miesiącach od otrzymania informacji z GetBack S.A. i po 3 miesiącach od skierowania zawiadomienia do prokuratury 31 podmiotów pośredniczących w oferowaniu obligacji GetBack S.A.

Dyrektor Departamentu Postępowań Sankcyjnych (DPS) wskazała, że informacje o liście podmiotów i osób określanych przez GetBack S.A. jako „pośrednicy”, które mogły dopuścić się przestępstwa z art. 178 w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 6 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oferując bez zezwolenia obligacje

⁶⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm. Zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

⁷⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą postępowania przygotowawczego.

GetBack S.A., otrzymała z Departamentu Firm Inwestycyjnych w dniu 2 listopada 2018 r. [...] ⁷¹.

Opóźnienia w przekazywaniu korespondencji w ramach Urzędu świadczą o braku skutecznej komunikacji pomiędzy departamentami. Brak niezwłocznych działań UKNF może mieć wpływ na opóźnienie działań prokuratury oraz uniemożliwiać nieprofesjonalnym uczestnikom rynku finansowego dostęp do informacji o istotnych nieprawidłowościach w działalności wskazanych podmiotów rynku finansowego.

(akta kontroli str. 531-534, 823-853, 1445-1450, 4649-4650)

Ponadto do 18 stycznia 2019 r., tj. zakończenia czynności kontrolnych NIK, KNF nie zastosowała się do przepisu art. 6b ust. 1 i 4 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i nie umieściła na liście ostrzeżeń publicznych podmiotów, takich jak [...] ⁷², co do których KNF wskazała od 7 sierpnia 2018 r. do 19 października 2018 r. w uzupełnieniach do zawiadomienia do prokuratury dotyczącego GetBack S.A., że mogły się dopuścić wykonywania działalności maklerskiej bez zezwolenia w zakresie oferowania obligacji GetBack S.A. (w przypadku pierwszej wymienionej spółki) oraz oferowania obligacji podmiotów innych niż GetBack S.A. (w przypadku pozostałych spółek), co stanowi czyn określony w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

UKNF wyjaśnił, że odnośnie podmiotów: [...] ⁷³ nie skierował zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa a jedynie przekazał informacje mogące mieć istotne znaczenie dla prowadzonego już postępowania oraz, mając na uwadze dobro postępowania przygotowawczego, wskazał na potencjalną kwalifikację i okoliczności do dalszej weryfikacji przez organy prowadzące postępowanie.

(akta kontroli str. 467-515, 823-826, 6395-6398)

Zdaniem NIK przepis art. 6b ust. 1 i 4 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym nakłada na KNF obowiązek umieszczenia na liście ostrzeżeń publicznych wszystkich podmiotów, w przypadku których KNF złożyła do prokuratury zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, bez względu na okoliczności, czy podejrzenia zostały potwierdzone, np. wynikami kontroli i za takie przypadki należało uznać wyżej wymienione.

1.2. Działania związane z emisją papierów wartościowych GetBack S.A.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej ofertą publiczną jest udostępnianie, co najmniej 150 osobom na terytorium państwa członkowskiego lub nieoznaczonemu adresatowi, w dowolnej formie i w dowolny sposób, informacji o papierach wartościowych i warunkach ich nabycia, stanowiących wystarczającą podstawę do podjęcia decyzji o nabyciu tych papierów wartościowych. Oferta publiczna wymaga sporządzenia przez emitenta prospektu emisyjnego zatwierdzonego przez KNF z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie o ofercie publicznej. Oferty kierowane do mniej niż 150 osób są ofertami prywatnymi, które nie podlegają bezpośredniemu nadzorowi KNF. W polskim prawie

⁷¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁷² Jak wyżej.

⁷³ Jak wyżej.

brak jest uprawnień KNF do żądania od spółek przeprowadzających takie oferty informacji o ich przebiegu, a także nie nakładają na takie spółki obowiązku przekazywania do KNF informacji o prowadzonych ofertach prywatnych, o ile nie są to spółki w pełnym zakresie nadzorowane przez KNF.

Analiza prospektów emisyjnych w UKNF polega w szczególności na sprawdzeniu, czy prospekt emisyjny zawiera wszystkie informacje wymagane przez rozporządzenie 809/2004. Ponadto KNF zatwierdza prospekt emisyjny, jeżeli odpowiada on wymogom przepisów prawa zawartych w ustawie o ofercie publicznej, zwłaszcza w rozdziale 2 tej ustawy.

W UKNF w okresie, w którym rozpatrywane były wnioski o zatwierdzenie prospektów emisyjnych GetBack S.A., [...] ⁷⁴

(akta kontroli str. 4544-4545, 4656-4663)

W latach 2012-2018 przed KNF toczyły się trzy postępowania związane z emisją papierów wartościowych Getback S.A. Dwa postępowania związane były z emisją obligacji i jedno z emisją akcji.

Pierwsze postępowanie dotyczyło rozpatrzenia wniosku GetBack S.A. z dnia 21 października 2016 r. o zatwierdzenie prospektu emisyjnego podstawowego, sporządzonego w związku z ofertą publiczną oraz zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym obligacji GetBack S.A. [...] ⁷⁵ W dniu 2 lutego 2017 r. do KNF wpłynął zaktualizowany wniosek o zatwierdzenie prospektu emisyjnego obligacji z powodu zmiany podmiotu oferującego i uwzględniający zmiany wynikające z uwag zgłoszonych przez KNF i autokorekt. W dniu 9 marca 2017 r. KNF zatwierdziła prospekt emisyjny podstawowy, sporządzony w związku z ofertą publiczną oraz zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym obligacji GetBack S.A. obligacji o łącznej wartości nominalnej do 300 mln zł. Do wniosku dołączone zostały przez Spółkę wymagane dokumenty wskazane w art. 27 ust. 2 ustawy o ofercie publicznej.

(akta kontroli str. 4540-4541, 4664-4707, 5061-5253)

Dane finansowe Spółki w okresie styczeń 2014 - czerwiec 2016 przedstawione w załącznikach do prospektu emisyjnego obligacji charakteryzowały się dużą dynamiką. Należy tu wskazać przede wszystkim 4,4-krotny wzrost zobowiązań w okresie 30 czerwca 2015 r. – 30 czerwca 2016 r. (z 203.803 tys. zł do 899.784 tys. zł) Zobowiązania finansowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych Spółki (długo- i krótkoterminowe) wzrosły 2,6-krotnie (ze 157.687 tys. zł do 411.260 tys. zł). Zgodnie z przyjętym w UKNF stanowiskiem, nawet pomimo agresywnego modelu biznesowego Spółki oraz powiększającego się zadłużenia nie istniały, wynikające z art. 33 ust. 6 ustawy o ofercie publicznej, przesłanki do odmowy zatwierdzenia przez KNF prospektu emisyjnego obligacji. Ryzyka związane z działalnością Spółki zostały przedstawione w prospekcie emisyjnym obligacji i dotyczyły między innymi ryzyka niewłaściwej wyceny oferowanych na rynku portfeli wierzytelności oraz funduszy inwestycyjnych zamkniętych konsolidowanych przez grupę GetBack, ryzyka związanego z zadłużeniem oraz ryzyka związanego ze zdolnością do wykonywania zobowiązań, w tym z obligacji. Łącznie w prospekcie emisyjnym obligacji Spółka wskazała 53 ryzyka. NIK zwraca uwagę, że ryzyka w prospekcie emisyjnym przedstawiane były formie opisowej, bez oceny prawdopodobieństwa ich materializacji, skutku, jaki ta materializacja może wywołać

⁷⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁷⁵ Jak wyżej.

dla sytuacji finansowej Spółki oraz sposobu zarządzania tymi ryzykami przez Spółkę. Zdaniem NIK, przedstawienie ryzyk w formie ogólnej stanowi przede wszystkim zabezpieczenie emitenta przed odpowiedzialnością w przypadku materializacji ryzyka, natomiast nie daje precyzyjnej informacji inwestorowi, a przez to nie służy istotnie jego ochronie.

W prospekcie emisyjnym obligacji znajdował się również zapis, że wpływy z emisji obligacji zostaną wykorzystane między innymi na refinansowanie zadłużenia grupy kapitałowej GetBack. UKNF nie kwestionował tego rodzaju przeznaczenia uzyskanych w drodze emisji środków, gdyż zdaniem Urzędu zjawisko refinansowania długu jest praktyką powszechnie stosowaną przez podmioty gospodarcze w Polsce i na świecie i jest zgodne z prawem.

(akta kontroli str. 4545-4546, 5105-5119, 5136, 5207)

[...]76 Wszystkie serie emisji publicznych były niezabezpieczone. [...] Podmiot ten był odpowiedzialny za przygotowanie publicznej oferty sprzedaży obligacji GetBack S.A. oraz pełnił funkcję oferującego, globalnego koordynatora emisji akcji GetBack S.A. Zgodnie ze stanowiskiem UKNF, oferty prywatne papierów wartościowych w Polsce nie podlegają nadzorowi KNF. Wyjaśniono również, że UKNF nie posiada informacji, aby [...]77, obejmując obligacje emitowane publicznie, dodatkowo otrzymywał zabezpieczenia.

Suma nominalów [...]78 w przypadku emisji publicznych 256,5 mln zł (7,7% wszystkich emisji). Suma nominalów niewykupionych obligacji przez Spółkę na dzień 11 kwietnia 2018 r.⁷⁹ wynosiła 2.009,8 mln zł w przypadku emisji prywatnych i 256,5 mln zł⁸⁰ w przypadku emisji publicznych. Biorąc pod uwagę zarówno GetBack S.A., jak i fundusze wchodzące w skład grupy GetBack to łączna wartość obligacji wyemitowanych przez te podmioty wyniosła 3.560,1 mln zł w przypadku emisji prywatnych i 256,5 mln zł w przypadku emisji publicznych. Wartość niewykupionych obligacji prywatnych na dzień 11 kwietnia 2018 r. wynosiła 2.321,4 mln zł.

Do obrotu na Głównym Rynku Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (dalej: GPW) dopuszczone zostały publiczne emisje obligacji GetBack S.A. w dniach: 12 maja 2017 r. (seria PP1), 9 czerwca 2017 r. (seria PP2), 11 czerwca 2017 r. (seria PP3), 24 sierpnia 2017 r. (seria PP4), 8 listopada 2017 r. (seria PP5) oraz 9 marca 2018 r. (seria PP6). Ponadto do obrotu w alternatywnym systemie obrotu (ASO) prowadzonym przez GPW oraz ASO prowadzonym przez BondSpot S.A. dopuszczone zostały obligacje prywatne o łącznej wartości nominalnej 277,7 mln zł.

[...]81

(akta kontroli str.4523-4528, 4816-4846, 8050)

⁷⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁷⁷ Jak wyżej.

⁷⁸ Jak wyżej.

⁷⁹ Zestawienia uzyskane przez KNF zawierały dane o obligacjach GetBack S.A. za okres od 1 stycznia 2016 r. do 11 kwietnia 2018 r.

⁸⁰ W podanych danych w tym akapicie pominięto emisje, które nie doszły do skutku oraz te nieprzydzielone.

⁸¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

GetBack S.A emitowała również obligacje dyskontowe, w przypadku których zysk inwestora stanowić miała różnica pomiędzy ceną emisyjną, a ceną po której obligacje zostaną wykupione. [...] ⁸²

(akta kontroli str. 4529-4534, 4944-4954, 8050-8051)

Kolejne postępowanie prospektowe dotyczyło rozpatrzenia wniosku GetBack S.A. z dnia 29 marca 2017 r. o zatwierdzenie prospektu emisyjnego sporządzonego w związku z ofertą publiczną akcji serii A, B, C, D, E oraz zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym akcji serii A, B, C, D, E oraz praw do akcji serii E GetBack S.A. [...] prospekt emisyjny akcji został zatwierdzony przez KNF w dniu 16 czerwca 2017 r. [...] ⁸³

Przedmiotem oferty publicznej było nie więcej niż 40.000.000 akcji Spółki, w tym nie więcej niż 20.000.000 akcji serii E (nowa emisja) oraz nie więcej niż 20.000.000 akcji istniejących sprzedawanych przez DNLD Holdings B.V. W publicznej ofercie sprzedano wszystkie oferowane akcje. Cena emisyjna wynosiła 18,50 zł. Oferta rozpoczęła się 26 czerwca 2017 r. a zakończyła 10 lipca 2017 r. Akcje serii A-D zostały dopuszczone przez GPW do obrotu 14 lipca 2017 r. natomiast akcje serii E w dniu 23 października 2017 r.

(akta kontroli str. 4541, 4708-4743, 4816-4818)

Ze sprawozdania finansowego za I kwartał 2017 r., załączonego do prospektu emisyjnego akcji GetBack S.A., wynikało, że zobowiązania finansowe (długoci i krótkoterminowe) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w okresie II kwartał 2016 r. – I kwartał 2017 r. wzrosły prawie 2,3-krotnie z 411.260 tys. zł do 942.294 tys. zł. W prospekcie emisyjnym akcji Spółka zawarła również informację dotyczącą wartości nominalnej spraw przyjętych do dochodzenia wierzytelności w Polsce przez wybrane podmioty, która wskazywała na dynamiczny rozwój Spółki pod względem liczby funduszy, których portfelami zarządzała oraz pod względem wartości aktywów zarządzanych funduszy. Wartość nominalna spraw przyjętych do dochodzenia wierzytelności przez GetBack S.A. wzrosła z kwoty 906 mln zł w 2013 r. do wysokości 8.337 mln zł na koniec 2015 r., czyli ponad 9-krotnie. KNF nie uznała, że powyższe dane mogą zostać uznane jako świadczące o uzasadnionym podejrzeniu występowania nieprawidłowości w Spółce, gdyż, jak wyjaśniono, będąc w początkowym etapie prowadzonej działalności Spółka podlegała relatywnie szybkiemu rozwojowi pod względem liczby funduszy, których portfelami zarządzała oraz pod względem wartości aktywów zarządzanych funduszy.

NIK zwraca jednak uwagę, że przy tak szybkim rozwoju, istniało większe ryzyko, że agresywne działania mające na celu zwiększanie udziału w rynku między innymi poprzez oferowanie nierynkowych stawek za pakiety wierzytelności może wpłynąć negatywnie na sytuację finansową takiego podmiotu w przyszłości i powinien on zostać objęty szczególnym monitoringiem KNF.

(akta kontroli str. 2143, 4535, 5417-5418)

Trzecie postępowanie prospektowe związane z emisją papierów wartościowych GetBack S.A. dotyczyło rozpatrzenia wniosku z dnia 24 stycznia 2018 r. o zatwierdzenie prospektu emisyjnego podstawowego sporządzonego w związku z zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym

⁸² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁸³ Jak wyżej.

prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Bukareszcie obligacji o łącznej wartości 100 mln lei rumuńskich. W dniu 10 kwietnia 2018 r. KNF, w drodze decyzji, umorzyła na wniosek GetBack S.A. postępowanie w sprawie zatwierdzenia tego prospektu emisyjnego. Spółka nie podała przyczyn złożenia tego wniosku.

(akta kontroli str. 4744-4772)

Czas trwania postępowań w sprawie rozpatrzenia wniosków o zatwierdzenie prospektów emisyjnych papierów wartościowych GetBack S.A. nie odbiegał znacząco od czasu trwania innych tego typu postępowań prowadzonych w 2017 r. i wynosił 132 dni w przypadku prospektu emisyjnego obligacji oraz 73 dni w przypadku prospektu emisyjnego akcji. W przypadku prospektu emisyjnego obligacji GetBack S.A. średni czas czynności przy rozpatrywaniu wniosku po stronie Urzędu i po stronie emitenta wyniósł w przybliżeniu 9 dni. W przypadku prospektu emisyjnego akcji GetBack S.A. czynności po stronie UKNF trwały średnio 6 dni, natomiast po stronie emitenta 17 dni. Dla porównania średni czas postępowań o zatwierdzenie prospektów emisyjnych papierów wartościowych w 2017 r. wynosił w przybliżeniu 99 dni. Średni czas czynności po stronie UKNF w 2017 r. wynosił w przybliżeniu 36 dni, natomiast po stronie emitentów 62 dni.

UKNF nie uznał, żeby w prospektach emisyjnych akcji i obligacji GetBack S.A. znajdowały się techniczne, czy branżowe sformułowania, które powinny być wyjaśnione, aby zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej były zrozumiałe dla inwestorów. Dyrektor Departamentu Spółek Publicznych wyjaśnił dodatkowo, że należy przyjąć, że nawet inwestor indywidualny, nieprofesjonalny, powinien posiadać podstawowy poziom wiedzy dotyczący funkcjonowania spółki akcyjnej, sprawozdawczości finansowej, rynku papierów wartościowych, aby zrozumieć informacje zawarte w prospektach emisyjnych.

(akta kontroli str. 4609-4610, 4641-4643, 4647-4648, 4773-4815)

GetBack S.A. jako emitent papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku zorganizowanym podlega nadzorowi KNF w zakresie obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych. Obowiązki te dotyczą raportowania przez Spółkę informacji bieżących, okresowych oraz poufnych na podstawie przepisów ustawy o ofercie publicznej oraz rozporządzenia MAR. Po zatwierdzeniu prospektów emisyjnych akcji i obligacji GetBack S.A., KNF otrzymywała od niej sprawozdania i raporty takie same, jak te przekazywane do publicznej wiadomości w związku z wykonaniem obowiązków informacyjnych i w tym samym momencie, co inwestorzy na rynku.

Dyrektor Departamentu Spółek Publicznych [...] ⁸⁴ wyjaśniła między innymi, że DSP posiada kompetencje i uprawnienia do nadzoru nad wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez emitentów dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, lecz do zakresu kompetencji nadzorczych Departamentu nie wchodzi ingerowanie w sprawy o charakterze wewnątrz korporacyjnym spółek, w tym spółek publicznych, jak również w prowadzoną przez nie działalność gospodarczą, w tym przyjęty model biznesowy, czy strukturę finansowania. Z tego względu DSP nie monitoruje sytuacji finansowej, gdyż nie posiada do tego uprawnień. Działania nadzorcze wobec spółek publicznych, w zakresie analizy sprawozdań finansowych, dotyczą nadzoru nad przekazywaniem informacji.

⁸⁴ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

Departament Ofert Publicznych i Informacji Finansowej (DPI poprzednik DSP) prowadził od grudnia 2017 r. analizę sprawozdań finansowych GetBack S.A. z zakresu wypełniania obowiązków informacyjnych przez GetBack S.A., w związku z rosnącym zadłużeniem Spółki, a także w związku z otrzymanym sygnałem w grudniu 2017 r. [...] ⁸⁵

Zdaniem Dyrektora DSP [...] ⁸⁶, analiza przekazanych do publicznej wiadomości oraz Komisji raportów okresowych GetBack S.A. nie doprowadziła do stwierdzenia nieprawidłowości, gdyż jak się później okazało w ramach kontroli UKNF przeprowadzonej w GetBack S.A. od lutego do czerwca 2018 r., raporty te zawierały nieprawdziwe dane i informacje. W reakcji na to KNF wszczęła 20 kwietnia 2018 r. postępowanie administracyjne rozszerzone postanowieniem z 6 czerwca 2018 r. w przedmiocie nałożenia kary na GetBack S.A. i skierowała do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wraz z uzupełnieniami w związku z nieprawidłowościami opisanymi wcześniej w pkt. 1.1 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 19-28, 148-157, 162-192, 273-574)

Ze sprawozdań finansowych Getback S.A. wynikało, że wzrost zadłużenia Spółki był bardzo dynamiczny, zwłaszcza z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. W przeciągu dwóch i pół roku od grudnia 2014 r. do czerwca 2017 r. łączne zobowiązania finansowe wzrosły ponad 9-krotnie z 223.829 tys. zł do 2.111.459 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wzrosły ze 127.666 tys. zł do 1.315.170 tys. zł, co oznacza ponad 10-krotny wzrost.

UKNF poinformował, że wskaźniki zadłużenia Spółki nie wzbudzały zaniepokojenia w połowie roku 2017. Wyjaśniono, że relacja dług/kapitał własny oraz przepływy finansowe w rachunku przepływów pieniężnych w sprawozdaniach GetBack S.A. opublikowanych w 2017 r. były charakterystyczne dla szybko rozwijającego się podmiotu.

(akta kontroli str. 4535, 4546, 4548, 4642, 4648-4649)

Pierwszy sygnał dotyczący problemów z regulowaniem zobowiązań z tytułu emisji obligacji UKNF otrzymał od jednego z obligatariuszy w dniu 27 marca 2018 r. [...] ⁸⁷ W tym czasie w GetBack S.A. trwała kontrola KNF w zakresie zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych. UKNF stał na stanowisku, że kwestia niewywiązywania się GetBack S.A. z wykupu wyemitowanych obligacji nie mogła podlegać badaniu w toku tej kontroli, w konsekwencji czego nie mogły zostać dokonane w tym zakresie jakiegokolwiek ustalenia.

(akta kontroli str. 4552, 4847-4858, 6388-6389)

W dniu 16 kwietnia 2018 r., przed rozpoczęciem sesji giełdowej, GetBack S.A. podała do publicznej wiadomości informację o rzekomych negocjacjach z PKO Bankiem Polskim S.A. oraz Polskim Funduszem Rozwoju S.A. w celu uzyskania finansowania o charakterze kredytowo-inwestycyjnym w kwocie do 250 mln zł, co

⁸⁵ W podanych danych w tym akapicie pominięto emisje, które nie doszły do skutku oraz te nieprzydzielone.

⁸⁶ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

⁸⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

zostało później zdementowane przez oba te podmioty. W związku z tym faktem, KNF wystąpiła w tym samym dniu do GPW i BondSpot S.A. z żądaniem zawieszenia obrotu wszystkimi instrumentami finansowymi wyemitowanymi przez GetBack S.A. Obrót papierami wartościowymi GetBack S.A. został zawieszony na wniosek KNF w dniu 17 kwietnia 2018 r.

W raporcie z dnia 26 kwietnia 2018 r. Spółka przekazała informację, iż na dzień 25 kwietnia 2018 r. łączna wartość nominalna niewykupionych w terminie obligacji wynosiła 88,3 mln zł.

W dniu 2 maja 2018 r. GetBack S.A. złożyła w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu Wydział VIII Gospodarczy do spraw Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych, wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego - przyspieszonego postępowania układowego. Decyzja o przystąpieniu do prac ukierunkowanych na sporządzenie dokumentów związanych z restrukturyzacją Spółki została podjęta przez jej zarząd w dniu 30 kwietnia 2018 r. Spółka przekazała na ten temat raporty bieżące.

(akta kontroli str. 4859-4943)

Zastępca Dyrektora DSP wyjaśnił, że w okresie do kwietnia 2018 r. KNF nie posiadała żadnych informacji stanowiących podstawę do stwierdzenia naruszenia przepisów prawa przez Spółkę, w szczególności w zakresie przedstawiania nierzetelnych lub nieprawdziwych danych w sprawozdaniach finansowych. [...] ⁸⁸

W ocenie UKNF podanie w prospektach emisyjnych lub aneksach do prospektów emisyjnych nieprawidłowych danych finansowych, jak również przytoczenie i skomentowanie danych dotyczących zniekształconego wyniku finansowego i wartości aktywów w innych częściach prospektu lub aneksu, wypełnia znamiona przestępstwa określonego w art. 100 ust. 1 i 1a ustawy o ofercie publicznej ⁸⁹ i jest podstawą do dochodzenia roszczeń cywilnych od podmiotów odpowiedzialnych za prawdziwość, rzetelność i kompletność tych danych przez osoby poszkodowane, w tym przez obligatariuszy i akcjonariuszy.

Informacje o podmiotach i osobach odpowiedzialnych za poszczególne części prospektów emisyjnych akcji i obligacji GetBack S.A. są wskazane w prospektach emisyjnych odpowiednio na str. 310-313 w przypadku prospektu emisyjnego akcji i str. 103-105 w przypadku prospektu emisyjnego obligacji.

Za dane zawarte w prospekcie emisyjnym obligacji osobami odpowiedzialnymi są osoby pełniące na dzień zatwierdzenia prospektu w GetBack S.A. funkcje: Prezesa Zarządu (Konrad Kąkolewski), Wiceprezesa Zarządu (Paweł Trybuchowski i Anna Paczuska) i Członka Zarządu (Mariusz Brysik, Marek Patuła i Bożena Solska). Dodatkowo za opis regulacji prawnych zawartych w rozdziale „Opodatkowanie” odpowiedzialny jest podmiot Weil, Gotshal & Manges – Paweł Rymarz sp.k. z siedzibą w Warszawie. Ponadto za informacje zawarte w rozdziale „Informacje o warunkach Oferty” z wyłączeniem punktu „Plasowanie i gwarantowanie” odpowiedzialny jest Haitong Bank.

Osobami odpowiedzialnymi za dane zawarte w prospekcie emisyjnym akcji są osoby pełniące na dzień zatwierdzenia prospektu w GetBack S.A. funkcje: Prezesa

⁸⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

⁸⁹ Podanie nieprawdziwych informacji w prospekcie emisyjnym lub aneksie do prospektu emisyjnego lub zatajenie prawdziwych danych w istotny sposób wpływających na treść informacji, podlega odpowiedzialności karnej.

Zarządu (Konrad Kąkolewski), Wiceprezesa Zarządu (Paweł Trybuchowski i Anna Paczuska) i Członka Zarządu (Mariusz Brysik, Marek Patuła i Bożena Solska). Za dane zawarte w prospekcie odpowiedzialne są także osoby pełniące w spółce DNLD Holdings B.V. z siedzibą w Amsterdamie (akcjonariusz sprzedający) funkcje Dyrektora (Ka-Lok Fung i Konrad Kąkolewski). Ponadto za rozdziały prospektu „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem akcji”, rozdział „Opodatkowanie” oraz punkt „Informacje dodatkowe Podmioty zaangażowane w Ofertę Doradca prawny Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego” odpowiedzialny jest podmiot Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie. Dodatkowo, za rozdział prospektu „Podsumowanie” – w zakresie następujących punktów tego rozdziału: E.3 „Warunki oferty”, E.4 „Podmioty zaangażowane w ofertę”, E.5 „Akcjonariusz sprzedający; Umowy typu „lock-up”” (w części tego punktu odnoszącej się do opisu umownych ograniczeń zbywalności Akcji), rozdział „Warunki Oferty” oraz rozdział „Subemisja, stabilizacja i umowne ograniczenia zbywalności Akcji” podmiotem odpowiedzialnym jest Haitong Bank.

(akta kontroli str. 324-328, 331-375, 4549-4550, 4589-4591, 4637-4638, 8060-8063)

W związku z podejrzeniem naruszenia art. 56 ustawy o ofercie publicznej, dotyczącego obowiązków informacyjnych, KNF w dniu 20 kwietnia 2018 r. wszczęła postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia na GetBack S.A. kary administracyjnej na podstawie art. 96 ust. 1e albo 1f ww. ustawy. Zakres tego postępowania dotyczy sporządzenia skonsolidowanego raportu kwartalnego za I kwartał roku obrotowego 2017, skonsolidowanego raportu półrocznego za I półrocze roku obrotowego 2017, raportu półrocznego za I półrocze roku obrotowego 2017, skonsolidowanego raportu kwartalnego za III kwartał roku obrotowego 2017, raportu kwartalnego za III kwartał roku obrotowego 2017 oraz nieopublikowania: skonsolidowanego raportu rocznego za rok obrotowy 2017, raportu rocznego za rok obrotowy 2017 oraz skonsolidowanego raportu kwartalnego za I kwartał roku obrotowego 2018.

W dniu 4 maja 2018 r. KNF wszczęła także postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia na GetBack S.A. kary administracyjnej na podstawie art. 96 ust. 1i albo 1k ustawy o ofercie publicznej wobec podejrzenia naruszenia przez GetBack S.A. art. 17 w związku z art. 7 rozporządzenia MAR w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków informacyjnych w zakresie przekazania do wiadomości publicznej informacji poufnych dotyczących: realizacji w 2018 roku zobowiązań wynikających z emisji obligacji przez Spółkę [...] ⁹⁰

UKNF poinformował, że zakończenie dwóch powyższych postępowań administracyjnych planowane jest na I kwartał 2019 r. Na dzień zakończenia czynności kontrolnych w tym zakresie, tj. 18 stycznia 2019 r., postępowania te nie zostały zakończone.

(akta kontroli str. 2361-2381, 4636-4639, 4955-4972)

Po ujawnieniu problemów GetBack S.A. z regulowaniem zobowiązań wobec obligatariuszy, UKNF, w ramach prac powołanego przez Ministra Finansów Zespołu Roboczego Rady Rozwoju Rynku Finansowego ds. przeglądu regulacji rynku obligacji korporacyjnych, w piśmie z dnia 14 sierpnia 2018 r. przedstawił propozycje

⁹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

legislacyjne mające na celu zwiększenie zakresu ochrony inwestorów aktywnych na rynku obligacji korporacyjnych, w tym poprzez wprowadzenie zniesienia materialnej formy obligacji i powierzenie prowadzenia ich ewidencji podmiotom uprawnionym do prowadzenia rachunków papierów wartościowych. Efektem prac Zespołu było wprowadzenie do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku⁹¹, propozycji dematerializacji listów zastawnych, certyfikatów inwestycyjnych i obligacji w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

UKNF bierze również udział w prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości pracach nad projektem zmiany ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych⁹², który zakłada obligatoryjne pozbawienie formy dokumentu wszystkich akcji spółek akcyjnych.

KNF nie miała informacji o liczbie i zakresie emisji prywatnych papierów wartościowych. Z uwagi na brak regulacji KNF nie była informowana o zamiarze przeprowadzenia oferty prywatnej ani o przydziale papierów wartościowych w emisjach prywatnych. Podmiotów, które mogą emitować papiery wartościowe na rynku krajowym jest kilkaset tysięcy.

Zdaniem NIK, w sytuacji braku monitorowania przez KNF realizowanych przez podmioty finansowe emisji prywatnych obligacji, zasadne są postulaty legislacyjne KNF do ustawy o ofercie publicznej, zakładające ograniczenie ofert prywatnych. Przewidywany jest wymóg sporządzania memorandum informacyjnego lub prospektu dla każdej drugiej emisji przeprowadzanej w danym roku kalendarzowym przy założeniu, że pierwsza emisja prywatna może być skierowana maksymalnie do 149 inwestorów. Poprawi to dostęp inwestorów i KNF do szerszej informacji o szczegółach emisji obligacji.

(akta kontroli str. 4601-4602, 4973-4988)

Na pierwszej stronie prospektów emisyjnych akcji i obligacji znajduje się zapis „Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła niniejszy Prospekt w dniu (...)”. Komisja nie zalecała emitentom wyjaśnienia w treści prospektu emisyjnego, co należy rozumieć przez sformułowanie, iż został on zatwierdzony przez KNF, tj. że w istocie weryfikacja została dokonana pod kątem kompletności dokumentu, natomiast nie oceniano modelu biznesowego emitenta, metod prowadzenia biznesu, sposobu jego finansowania, jak również nie sprawdzano prawdziwości zamieszczonych informacji. Komisja nie podjęła także działań na rzecz wprowadzenia prawnego obowiązku zamieszczania takiej informacji.

Dyrektor Departamentu Spółek Publicznych wyjaśniła, że definicja zatwierdzenia prospektu emisyjnego zamieszczona jest w dyrektywie 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych i zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE⁹³. Zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. q tej dyrektywy „zatwierdzenie” oznacza pozytywną decyzję po przeprowadzeniu weryfikacji kompletności prospektu emisyjnego przez właściwy organ macierzystego Państwa Członkowskiego obejmującej spójność i zrozumiałość podanych informacji. Ponadto z informacji przekazywanych przez Departament Spółek Publicznych w pismach do NIK wynika, że weryfikacja przez KNF prospektu emisyjnego polega na sprawdzeniu, czy prospekt emisyjny zawiera wszystkie

⁹¹ Ustawa została uchwalona dnia 9 listopada 2018 r. Przepisy dotyczące obligatoryjnej dematerializacji między innymi obligacji korporacyjnych wejdą w życie z dniem 1 lipca 2019 r.

⁹² Dz.U. z 2017 r. poz. 1577, ze zm.

⁹³ Dz. Urz. UE L 345 z 31.12.2003, str. 64, ze zm.

Stwierdzone
nieprawidłowości

informacje wymagane przez rozporządzenie 809/2004, a także że KNF zatwierdzając prospekt emisyjny emitenta nie zatwierdza modelu biznesowego emitenta, metod prowadzenia biznesu, sposobu jego finansowania, jak również nie potwierdza prawdziwości informacji zamieszczonych w prospekcie.

KNF w komunikatach o zatwierdzeniu prospektu emisyjnego, zamieszczanych na jej stronach internetowych, nie informowała o zakresie przedmiotowego zatwierdzenia. Zdaniem NIK, przyjęty zapis w prospekcie emisyjnym, iż został on zatwierdzony przez KNF może być nieprawidłowo rozumiany przez potencjalnych inwestorów, szczególnie tych mniej wyedukowanych. Przepisy dotyczące rynku kapitałowego są rozproszone, uchwalane na poziomie unijnym i krajowym i uznawane za skomplikowane, co dodatkowo zniechęca uczestników rynku do ich analizy.

Brak informacji o zakresie weryfikacji przez KNF prospektu emisyjnego mógł sugerować potencjalnym inwestorom, że KNF zatwierdza prospekt emisyjny zarówno pod kątem formalnym, jak i zgodności podanych danych finansowych ze stanem faktycznym, a nawet pod kątem bezpieczeństwa inwestorów, wynikającego z prezentowanych w prospekcie rodzajów ryzyka. Skutkiem tej nieprawidłowości jest otrzymywanie przez inwestorów niepełnej informacji co do faktycznych działań KNF w zakresie zatwierdzania prospektów. Nieprofesjonalni uczestnicy rynku mogli swoje decyzje o nabyciu papierów wartościowych podejmować w przeświadczeniu o dokonanej przez KNF pełnej ocenie podmiotu, w tym jego sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz przyjętego modelu biznesowego wraz z towarzyszącymi ryzykami.

Zdaniem NIK, w przypadku GetBack S.A. dodatkowo prowadziło to do „transferu wiarygodności” z emisji publicznych na emisje prywatne, w sytuacji gdy emisje publiczne stanowiły jedynie około 8% wszystkich emisji obligacji GetBack S.A. (92% stanowiły emisje prywatne).

(akta kontroli str. 4523-4528, 4544-4545, 4575-4576, 4602-4603)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie niewykrucie przez organ nadzoru na odpowiednio wczesnym etapie nieprawidłowości w działalności GetBack S.A., polegających w szczególności na wykonywaniu operacji i prezentacji ich wyników w sposób fałszywie przedstawiający wyniki grupy kapitałowej GetBack i przez to niezasadnie budujący zaufanie do niej. Zdaniem NIK, brak skuteczności organu nadzoru był spowodowany ograniczoną skalą działań nadzorczych Urzędu w ramach posiadanych uprawnień. Jednocześnie organ nadzoru nie miał uprawnień do kontroli działalności Spółki w pełnym zakresie, co częściowo także utrudniało wykrycie zagrożeń dla bezpieczeństwa obrotu papierami wartościowymi Spółki. NIK stoi jednak na stanowisku, że gdyby nadzór nad Spółką jako zarządzającym sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych i spółką publiczną był sprawowany rzetelnie i konsekwentnie organ nadzoru byłby w stanie wykryć dostatecznie wcześnie nieprawidłowości w aktywności GetBack S.A. i podjąć działania, które pozwoliłyby na obronienie skali narażenia inwestorów na straty.

W lutym 2018 r., półtora miesiąca po wpłynięciu do UKNF zawiadomienia sygnalisty o nieprawidłowościach w wycenie funduszy zarządzanych przez GetBack S.A., UKNF rozpoczął kontrolę w Spółce. [...] ⁹⁴

W ocenie NIK, inspekcja w GetBack S.A była spóźniona. UKNF posiadał informacje wskazujące na agresywny model działania Spółki na rynku wierzytelności, co samo

⁹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

w sobie wiąże się z podwyższonym ryzykiem działalności. UKNF otrzymywał także inne sygnały uzasadniające podjęcie czynności inspekcyjnych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Komisja, zatwierdzając prospekt emisyjny ograniczyła się do weryfikacji kompletności tego dokumentu. Komisja nie zalecała emitentom zamieszczenia w prospekcie emisyjnym objaśnienia ani nie informowała w komunikatach o zatwierdzeniu tego dokumentu, iż zatwierdzony przez KNF dokumentu odbywało się po ww. ograniczonej weryfikacji. Mogło to powodować u nieprofesjonalnych inwestorów, także tych nabywających obligacje w drodze emisji prywatnych, przeświadczenie o zwiększonym bezpieczeństwie inwestycji.

OBSZAR

2. Działania KNF i jej Urzędu wobec podmiotów oferujących i dystrybuujących papiery wartościowe GetBack S.A.

2.1. Działania ukierunkowane na eliminację nieprawidłowości w procesie sprzedaży produktów finansowych

1) Nadzór analityczny nad Idea Bank S.A.

Opis stanu faktycznego

W okresie co najmniej od sierpnia 2016 r. do października 2017 r. Idea Bank S.A. wykonywał czynności polegające na oferowaniu obligacji GetBack S.A., natomiast co najmniej od września 2016 r. do marca 2018 r. wykonywał usługi doradztwa inwestycyjnego.

[...]95

(akta kontroli str. 1139-1140)

W nadzorze analitycznym, w ocenach BION dla Idea Bank S.A. do III kw. 2017 r. kwestia uczestnictwa przez Idea Bank S.A. w procesie sprzedaży obligacji GetBack S.A. nie była uwzględniana z uwagi na niezidentyfikowanie tego rodzaju działalności Banku przez UKNF.[...]96 Należy wskazać, że do przedstawionego przez DBK z Metodyki BION, wyciągu z algorytmu nadawania oceny BION dla Idea Bank S.A. przy jej aktualizacji po I kwartale 2018 r. nie przedstawiono szczegółowego opisu, jakie negatywne czynniki i zjawiska wpływające na bank, uwzględniono w ramach „Dodatkowej oceny ryzyka” dla obszaru modelu biznesowego, tj. czy były to również skargi nabywców obligacji (konsumentów), jak i realizowane przychody między innymi z opłat i prowizji z tytułu dystrybucji tych obligacji. Znaczna liczba skarg na nieprawidłowe działania Idea Bank S.A. w procesie oferowania obligacji GetBack S.A. oraz zwiększone ryzyko prawne wraz z wyższym prawdopodobieństwem tworzenia rezerw w związku z roszczeniami poszkodowanych nie spowodowały w I kwartale 2018 r. obniżenia oceny BION w obszarze ryzyka operacyjnego, które zgodnie z metodyką BION obejmuje wyżej wymienione czynniki. Dodatkowo w końcu czerwca 2018 r. Urząd powinien mieć wiedzę, że znaczna część tych skarg może być uzasadniona.

(akta kontroli str. 87-88, 119, 104, 116, 1262)

Stwierdzone nieprawidłowości

1. Urząd w trakcie przeprowadzanej od czerwca 2018 r. do września 2018 r. kontroli Idea Bank S.A. pozyskał wiedzę o nieuprawnionym uczestnictwie Idea Bank S.A. w procesie sprzedaży obligacji GetBack S.A. [...]97.

⁹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

⁹⁶ Jak wyżej.

⁹⁷ Jak wyżej.

(akta kontroli str. 516-529)

2. Według informacji z DBK, w UKNF prowadzone były prace związane z nowelizacją Metodyki BION 2019 w zakresie uzgadniania zmian powiązanych z zakresem oferowania przez banki instrumentów finansowych. W szczególności nowelizacja pytań w Formularzu samooceny, dotyczącym implementacji przez banki przepisów związanych z ochroną klienta z pakietu MiFID II, w związku z prowadzonymi przez te banki czynnościami wynikającymi z art. 70 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jak i dodanie pytań dotyczących pełnienia przez bank funkcji agenta firmy inwestycyjnej oraz sprawowania kontroli nad procesem oferowania nowych produktów i usług będących instrumentami finansowymi.

Nieprawidłowością było, że przez lata stosowania metodyki BION, kwestie te nie były przedmiotem nadzoru analitycznego, co wskazuje, że niekompletnie była opracowana metodyka BION, w oparciu o którą realizowany był proces BION banków komercyjnych. Skutkiem tego zaniechania, było niewykrycie oferowania na zlecenie firm inwestycyjnych przez Idea Bank S.A. obligacji GetBack S.A. bez zezwolenia na pełnienie funkcji agenta firmy inwestycyjnej. Objęcie nadzorem analitycznym tych zagadnień w ramach procesu BION powinno być realizowane w ramach zintegrowanego nadzoru KNF.

(akta kontroli str. 85-86)

Odpowiedzialność za to ponoszą osoby kierujące departamentem właściwym w sprawach nadzoru nad bankami komercyjnymi, którymi byli od 1 lutego 2015 r. do 27 kwietnia 2017 r. [...] ⁹⁸, od 28 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2017 r. [...] ⁹⁹ oraz od 1 września 2017 r. [...] ¹⁰⁰.

3. Metodyka BION banków (z 28 marca 2018 r.) nie uwzględnia istotnej skali skarg klientów jako źródła informacji wykorzystywanych w procesie BION. Liczba skarg nie występuje wśród czynników korygujących oceny BION. W metodyce BION przy ocenie poziomu ryzyka operacyjnego i ryzyka IT brane są pod uwagę relacje z klientem, jako jedynie - udział uzasadnionych skarg klientów w ich ogólnej liczbie. Przy czym w przypadku Idea Bank S.A. nawet uprawdopodobniona zasadność tych skarg nie wpłynęła na obniżenie oceny ryzyka operacyjnego i tym samym oceny ogólnej BION.

Zdaniem NIK, kwestia ochrony interesów uczestników rynku finansowego powinna być w sposób bardziej znaczący uwzględniona w metodyce BION, ponieważ znacząca skala naruszeń interesów klientów przekłada się także na bezpieczeństwo finansowe banku a nawet na ryzyko systemowe. Liczne skargi klientów sygnalizujące nieprawidłowe działania między innymi tj. stosowanie praktyki missellingu powinny stanowić przesłanki do stosowania najwyższej intensywności działań nadzorczych, w tym inspekcyjnych. Za przygotowanie ww. metodyki BION odpowiadał Dyrektor DBK [...] ¹⁰¹.

(akta kontroli str. 116-119,104)

⁹⁸ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

⁹⁹ Jak wyżej.

¹⁰⁰ Jak wyżej.

¹⁰¹ Jak wyżej.

4. [...] ¹⁰² Zdaniem NIK, z uwagi na wielkość tej pozycji jej struktura wymagała szczegółowego wyjaśnienia w trakcie kontroli.

[...] ¹⁰³ W okresie przeprowadzenia inspekcji w Idea Bank S.A. Departamentem kierował [...] ¹⁰⁴

(akta kontroli str. 1184-1186, 1179)

2) *Przeciwdziałanie nieprawidłowościom w oferowaniu obligacji GetBack S.A.*

Opis stanu
faktycznego

Na istotne nieprawidłowości w procesie sprzedaży produktów finansowych, w szczególności na występowanie zjawiska missellingu, tj. sprzedaży produktów finansowych niedostosowanych do potrzeb klientów, Przewodniczący KNF zwrócił uwagę już w piśmie do podmiotów nadzorowanych z 26 września 2012 r. oraz dodatkowo do banków z 18 grudnia 2012 r. w związku z napływającymi sygnałami w tym zakresie.

Urząd podał, że w latach 2013-2018 badanie przynajmniej jednego z zagadnień, tj. oferowania produktów strukturyzowanych lub ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych klientom detalicznym, a także instrumentów pochodnych klientom niefinansowym, przeprowadzono w 63 bankach. Banki w wyniku inspekcji otrzymały zalecenia poinspekcyjne KNF w związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, których realizacja była monitorowana na postawie kwartalnych sprawozdań banków. Urząd przeprowadził w tym okresie po cztery inspekcje w [...] ¹⁰⁵, tj. w bankach, na które wpływało najwięcej skarg i sygnałów o nieprawidłowościach w relacjach z klientami w związku z faktem wprowadzania w błąd klientów przy okazji oferowania takich produktów, jak kredyty objęte ryzykiem walutowym, czy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także produkty strukturyzowane. Kontrole przeprowadzone w tych podmiotach w 2017 r., na podstawie próby badanych transakcji, nie wykazały przypadków missellingu. Nie obejmowały jednak swoim zakresem oferowania obligacji GetBack S.A.

W odniesieniu do firm inwestycyjnych Dyrektor Departamentu Firm Inwestycyjnych (DIF) wskazał, że od października 2009 roku obowiązywały przepisy zmienionej ustawy o obrocie instrumentami finansowymi stanowiące implementację dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych, które w sposób relatywnie szczegółowy normowały zagadnienia sposobu postępowania z klientami przed i po zawarciu umowy, w tym zakres przekazywanych informacji oraz zasad świadczenia usług maklerskich i były one przedmiotem weryfikacji w postępowaniach licencyjnych, czynnościach nadzorczych, jak również kontrolach, prowadzonych wśród podmiotów wykonujących działalność maklerską lub działających na ich zlecenie. Celem promowania dobrych praktyk i ochrony klienta, w tym uniknięcia wprowadzania w błąd klienta, kwestie związane z postępowaniem podmiotów nadzorowanych wobec klientów w obszarze świadczenia usług maklerskich zostały ujęte

¹⁰² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹⁰³ Jak wyżej.

¹⁰⁴ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

¹⁰⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

w stanowiskach UKNF przekazanych do sektora w 2012 r., 2013 r. i 2016 r.¹⁰⁶ W trakcie kontroli firm inwestycyjnych badano w szczególności postępowanie podmiotów nadzorowanych z klientami, przyjmowanie i przekazywanie zleceń, wykonywanie zleceń dla klientów, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego, sposób świadczenia usług maklerskich. W latach 2013-2017 przeprowadzono rocznie od 10 do 12 kontroli podmiotów rynku kapitałowego, tj. między innymi domów maklerskich, banków prowadzących działalność maklerską lub wykonujących czynności maklerskie, agentów firm inwestycyjnych.

(akta kontroli str. 1458-1700, 1958-1960, 1977-2027, 2420-2457)

Do czasu ujawnienia problemów finansowych GetBack S.A., do UKNF nie wpływały sygnały o nieprawidłowościach związanych ze sprzedażą przez banki lub firmy inwestycyjne obligacji GetBack S.A., w tym w postaci skarg, które dotyczyłyby tej kwestii, czy też wskazań departamentu sprawującego bieżący nadzór analityczny jako temat wymagający zbadania w ramach inspekcji.

[...] ¹⁰⁷

(akta kontroli str. 196-261)

[...] ¹⁰⁸

(akta kontroli str. 603-604)

W sprawie oferowania obligacji GetBack S.A., w tym ewentualnego *missellingu*, DPS podjął pierwsze działania w dniu 23 kwietnia 2018 r. na podstawie dostępnych wówczas informacji dotyczących Spółki. Po uzyskaniu informacji z DBK na temat podmiotów zaangażowanych w dystrybucję obligacji GetBack S.A. DPS wezwał [...] ¹⁰⁹ do przekazania informacji o wszystkich otrzymanych skargach dotyczących możliwości występowania nieprawidłowości w zakresie pośrednictwa w oferowaniu i sprzedaży obligacji GetBack S.A. W wyjaśnieniach pozyskanych z banków przez Urząd w maju 2018 r. nie stwierdzono, żeby doszło do *missellingu*. [...] ¹¹⁰ wskazywał, iż nie oferował obligacji GetBack SA. tylko wykonywał czynności marketingowe w postaci tzw. „leadowania”, polegającego na przekazywaniu informacji o możliwości nabycia obligacji. Jednak analiza kolejnych zgłoszeń wskazywała, zdaniem Urzędu, że mogło dochodzić do sytuacji przekazywania niepełnej informacji lub wprowadzenia w błąd na etapie oferowania przez pracowników banku potencjalnym nabywcom obligacji GetBack S.A. Przeprowadzono w związku z tym kontrolę w [...] ¹¹¹ i w związku z potwierdzeniem się nieprawidłowości skierowano UKNF skierował do organów ścigania podejrzenie o popełnieniu przestępstwa, co zostało opisane w dalszej treści wystąpienia.

¹⁰⁶ Stanowisko w sprawie świadczenia przez firmy inwestycyjne usług doradztwa inwestycyjnego z 27 marca 2012 r., Stanowisko w sprawie świadczenia przez firmy inwestycyjne usług maklerskich mających za przedmiot instrumenty pochodne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego w szczególności będące przedmiotem transakcji na rynku Forex z 17 lipca 2013 r., Wytyczne dotyczące świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych z dnia 24 maja 2016 r..

¹⁰⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357) oraz w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹⁰⁸ Jak wyżej.

¹⁰⁹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹¹⁰ Jak wyżej.

¹¹¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz.89).

(akta kontroli str. 598-599, 618, 648-649, 653)

DPS w ramach wpływających sygnałów wyodrębnił wpływające sygnały dotyczące *missellingu* oraz mogące wypełniać znamiona czynu zabronionego [...] ¹¹².

(akta kontroli str. 600-601)

W związku ze skargami nabywców obligacji GetBack S.A. w sprawie *missellingu* i wprowadzania ich w błąd, KNF 29 maja 2018 r. zamieściła na stronie internetowej komunikat dotyczący oferowania przez banki obligacji korporacyjnych klientom posiadającym środki o wartości nie wyższej niż podlegające ochronie z tytułu gwarantowania depozytów, które w przekonaniu klientów objęte są systemem gwarantowania. W odróżnieniu bowiem od lokat do wysokości równowartości kwoty 100 tys. euro, obligacje oferowane przez spółki nie są objęte przepisami o gwarantowaniu depozytów.

(akta kontroli str. 601, 858)

W komunikacie z 24 kwietnia 2018 r. w sprawie GetBack S.A. KNF podała, że, Urząd podjął działania mające na celu ustalenie zaangażowania poszczególnych instytucji finansowych w pośrednictwo oferowania obligacji wyemitowanych przez GetBack S.A.

UKNF nie ustalał zbiorczej listy wszystkich podmiotów, które oferowały i sprzedawały obligacje GetBack S.A. zarówno w ofertach publicznych, jak i prywatnych, natomiast poszczególne departamenty Urzędu pozyskiwały informacje zgodnie ze swoimi właściwościami. W dniach 20-23 kwietnia 2018 r. UKNF wystąpił do wszystkich banków, oddziałów instytucji kredytowych oraz domów i biur maklerskich o przekazanie informacji dotyczących między innymi opisu zakresu i zasad współpracy z GetBack S.A. w procesie oferowania obligacji tego podmiotu, skarg i reklamacji otrzymanych przez podmioty nadzorowane w związku z prowadzonymi przez te podmioty ofertami obligacji GetBack S.A. Na tej podstawie UKNF ustalił listę podmiotów nadzorowanych przez KNF, które pośredniczyły w proponowaniu nabycia obligacji GetBack S.A. zarówno w ofercie publicznej, jak i prywatnej. Lista obejmowała 16 podmiotów, w tym oprócz GetBack S.A., 9 domów maklerskich i 6 banków [...] ¹¹³.

Urząd otrzymał także z GetBack S.A. informacje na temat podmiotów biorących udział w sprzedaży obligacji emitowanych przez Spółkę bez pośrednictwa domów maklerskich. Lista przekazana przez Spółkę zawierała 36 pozycji obejmujących nazwy podmiotów będących spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością, a także nazwiska osób fizycznych. UKNF pozyskał z Getback S.A. również dane na temat przydziałów wszystkich obligacji emitowanych przez grupę Getback, zawierającą między innymi informację o domach maklerskich pośredniczących w sprzedaży tych obligacji. [...] ¹¹⁴. Ponadto w przypadku 4,9% obligacji nie zidentyfikowano podmiotu sprzedającego.

(akta kontroli str. 1443-1450, 1701-1878)

¹¹² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹¹³ Jak wyżej.

¹¹⁴ Jak wyżej.

Działania nadzorcze UKNF w 2018 r. skupiły się na podmiotach, które odpowiadały za sprzedaż obligacji GetBack S.A. w ramach ofert prywatnych, z uwagi na istotną ich wartość i charakter, jak również zasoby kadrowe Urzędu. Kontrolą objęto [...] ¹¹⁵.

(akta kontroli str. 1958-1960, 1977-2027)

[...] ¹¹⁶

W wyniku zakończonych postępowań wobec PDM S.A. oraz Mercurius Dom Maklerski S.A. Komisja Nadzoru Finansowego stwierdziła naruszenie przez ww. podmioty art. 72 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu sprzed wejścia w życie nowelizacji ¹¹⁷ oraz naruszenie zasad uczciwego obrotu, poprzez udział w organizacji procesu oferowania obligacji emitowanych przez GetBack S.A. Polegało to na współpracy domów maklerskich z podmiotem trzecim nieposiadającym uprawnień do świadczenia usług oferowania instrumentów finansowych, tj. [...] ¹¹⁸. Firmy inwestycyjne dokonywały czynności pośrednictwa w zbywaniu obligacji GetBack S.A., natomiast podmiot trzeci dokonywał czynności pośrednictwa w proponowaniu objęcia tych obligacji. Postępowanie wobec Polskiego Domu Maklerskiego S.A. zostało zakończone wydaniem przez KNF w dniu 8 listopada 2018 r. decyzji o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz nałożeniu na ten podmiot kary pieniężnej w kwocie 2,5 mln zł, a wobec Mercurius Dom Maklerski S.A., postępowanie zakończyło się w dniu 18 grudnia 2018 r. wydaniem decyzji KNF w przedmiocie ograniczenia zezwolenia, tj. cofnięciem zezwolenia na oferowanie instrumentów finansowych oraz nałożeniem kary pieniężnej w wysokości 430 tys. zł. Oba podmioty odwołały się od powyższych decyzji KNF, tj. złożyły wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy. Do dnia 18 stycznia 2019 r., tj. do zakończenia czynności kontrolnych NIK obejmujących niniejsze zagadnienie KNF nie wydała decyzji w sprawie tych wniosków.

[...] ¹¹⁹

(akta kontroli str. 2114-2117, 3520-3618)

W związku z cofnięciem PDM S.A. zezwolenia na działalność maklerską, KNF wszczęła w dniu 13 listopada 2018 r. postępowanie, o którym mowa w art. 89 ust. 4 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi - w przedmiocie przeniesienia instrumentów finansowych i środków pieniężnych oraz dokumentów związanych z prowadzeniem przez PDM rachunków do innej firmy inwestycyjnej, która uprzednio wyrazi na to zgodę. Przeniesienie aktywów było uzasadnione tym, iż w przypadku, gdy dotychczasowi klienci PDM nie przeniosą swoich aktywów do innego wybranego przez siebie podmiotu, może zachodzić konieczność wskazania firmy inwestycyjnej, która przejmie od PDM pozostałe aktywa. Po zakończeniu terminu 3 miesięcy wskazanego w decyzji KNF podmiot ten nie będzie już uprawniony do dalszego przechowywania aktywów klientów.

¹¹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹¹⁶ Jak wyżej.

¹¹⁷ Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 685), dalej: nowelizacja uoif.

¹¹⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹¹⁹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

[...] ¹²⁰ W dniu 23 stycznia 2019 r. KNF wydała decyzję o przeniesieniu aktywów pozostających w PDM S.A. do Santander Bank Polska S.A. – Santander Biuro Maklerskie.

(akta kontroli str. 6290-6291)

[...] ¹²¹

(akta kontroli str. 2115, 3774-4053)

[...] ¹²²

W dniu 13 listopada 2018 r. UKNF w uzupełnieniu do zawiadomienia do Prokuratury Krajowej w Warszawie [...] ¹²³ przekazał informacje o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, między innymi z art. 178 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, [...] ¹²⁴.

W dniu 13 listopada 2018 r. Idea Bank S.A. został wpisany na listę ostrzeżeń publicznych KNF, a podstawą były ustalenia dotyczące działalności banku na rynku kapitałowym w zakresie obrotu instrumentami finansowymi bez wymaganego zezwolenia KNF.

[...] ¹²⁵

[...] ¹²⁶

(akta kontroli str. 262, 4110-4278, 6388)

W wyniku inspekcji kompleksowej przeprowadzonej w [...] ¹²⁷ ustalono, że Bank działając w roli agenta firmy inwestycyjnej [...] ¹²⁸, przeprowadzał z klientami ankietę MiFID, zawierał umowy związane z zakupem obligacji oraz pozyskiwał oświadczenie klienta zainteresowanego nabyciem obligacji za pośrednictwem [...] ¹²⁹, które zawierało informacje o ryzyku inwestycyjnym, o nieponoszeniu odpowiedzialności przez Bank oraz firmę inwestycyjną za decyzje inwestycyjne klienta, a także zapis na obligacje. Badana mała próba transakcji oferowania obligacji GetBack S.A. (1,8%) nie wykazała przypadków missellingu. Stwierdzono, że 8 na 10 klientów odmówiło wypełnienia ankiety MiFID, podpisując jednocześnie, że są świadomi, że inwestycja dokonywana jest na ich własne ryzyko. W trakcie inspekcji kompleksowej

¹²⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹²¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹²² Jak wyżej.

¹²³ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹²⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.) oraz w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹²⁵ Jak wyżej.

¹²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.);

¹²⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹²⁸ Jak wyżej.

¹²⁹ Jak wyżej.

nie były sprawdzane skrzynki e-mailowe pracowników i nagrania rozmów telefonicznych. Transakcje były zawierane w placówkach Banku w drodze bezpośredniego kontaktu z klientem, a zgodnie z obowiązującymi regulacjami Banku na moment oferowania obligacji, tj. do grudnia 2016 r. nie było obowiązku sporządzania notatek ze spotkań, a także nagrywania rozmów telefonicznych poprzedzających wizytę klienta w placówce Banku. UKNF zwrócił uwagę, że zapisy kwestionariusza oceny adekwatności oferowanych instrumentów i produktów finansowych oraz usług inwestycyjnych przekazywane klientom nie informowały o skutkach odmowy wypełnienia ankiety i ryzyku z tym związanym i zalecił uzupełnienie kwestionariusza o takie informacje.

(akta kontroli str. 2467-2469, 2534-2589)

W związku z napływem do Urzędu sygnałów świadczących o nieprawidłowościach w przekazywaniu klientom [...] ¹³⁰ informacji o oferowanych obligacjach GetBack S.A., UKNF w październiku 2018 r. zwrócił się do Banku o przekazanie informacji odnośnie otrzymanych przez Bank zgłoszeń/reklamacji dotyczących sprzedaży tych obligacji, w tym praktyki missellingu. [...] ¹³¹ podał, że w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 19 października 2018 r. do Banku wpłynęły 122 reklamacje dotyczące obligacji GetBack S.A. Wskazano, że reklamacje te są przekazywane do [...] ¹³² i tam rozpatrywane zgodnie z zaleceniami KNF. Bank nie był w stanie przekazać statusów poszczególnych reklamacji, ani sposobu ich rozstrzygnięcia.

Dyrektor DIF wskazał, że mając na względzie przeprowadzoną kontrolę w [...] ¹³³ i działania banku we współpracy z [...] ¹³⁴ w zakresie oferowania instrumentów finansowych, w tym obligacji GetBack S.A., szczegółowe badanie występowania zjawiska missellingu w tych podmiotach nie zostało uwzględnione w Planie kontroli na 2019 r.

W ocenie NIK, biorąc pod uwagę liczbę skarg wskazujących na możliwość występowania zjawiska wprowadzania klientów w błąd oraz missellingu w trakcie sprzedaży obligacji GetBack S.A. przez [...] ¹³⁵, a także organizację procesu rozpatrywania tych reklamacji w banku oraz firmie inwestycyjnej uzasadnionym jest przeprowadzenie kontroli problemowych w obu podmiotach w zakresie wykonywania czynności w związku z ofertą obligacji wyemitowanych przez GetBack S.A.

[...] ¹³⁶

(akta kontroli str. 1895-1900, 1960, 6399)

Dyrektor DIF wskazał na fakt, że jednym z istotnych narzędzi umożliwiających wstępną identyfikację problemu tzw. celowego wprowadzania klientów w błąd oraz missellingu może być zbieranie i analiza danych dotyczących sprzedaży instrumentów finansowych i produktów inwestycyjnych przez podmioty nadzorowane. W tym celu, UKNF zaproponował w 2018 r. w ramach prac nad

¹³⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹³¹ Jak wyżej.

¹³² Jak wyżej.

¹³³ Jak wyżej.

¹³⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹³⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹³⁶ Jak wyżej.

projektem nowego rozporządzenia w sprawie zakresu, trybu i formy oraz terminów przekazywania informacji przez firmy inwestycyjne, banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banki powiernicze¹³⁷, wprowadzenie obowiązku przekazywania do UKNF przez dom maklerski, biuro maklerskie, wyodrębnioną jednostkę banku, bank, o którym mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oddział zagranicznej firmy inwestycyjnej oraz zagraniczną osobę prawną świadczącą w Polsce usługi inwestycyjne, kwartalnych sprawozdań z działalności sprzedażowej (dalej: Sprawozdania Sprzedażowe). Sprawozdania Sprzedażowe mają obejmować informacje o nabytych za pośrednictwem firmy inwestycyjnej i innych wskazanych powyżej podmiotów instrumentach finansowych, detalicznych produktach zbiorowego inwestowania oraz lokatach strukturyzowanych. Ponadto Sprawozdania Sprzedażowe pozwolą na zbieranie przez KNF informacji na temat sposobu sprzedaży tych produktów w szczególności korzystania przez ww. podmioty z agentów firm inwestycyjnych, kanałów dystrybucji produktów finansowych, aktualnych trendów inwestycyjnych wśród inwestorów. W ocenie DIF, zbierane na podstawie ww. Sprawozdań Sprzedażowych, informacje pozwolą, poprzez dostarczanie danych biznesowych, zwrócić uwagę organu nadzoru na zwiększoną popularność niektórych produktów inwestycyjnych, a tym samym podjąć dalsze działania w celu weryfikacji, czy owe podwyższone zainteresowanie nie wynika z atrakcyjności oznaczonego produktu i nie jest równocześnie powiązane z tzw. *missellingiem*.

Sprawozdania Sprzedażowe nie obejmują informacji o sprzedaży produktów inwestycyjnych przez inne nadzorowane przez UKNF podmioty, w szczególności zakłady ubezpieczeń. W związku z powyższym, w Urzędzie KNF prowadzone są prace koncepcyjne mające na celu stworzenie formuły zbierania danych z całego rynku finansowego - pozostałych podmiotów nadzorowanych niż objęte wyżej wymienionym rozporządzeniem Ministra Finansów.

(akta kontroli str. 2110-2111, 2195-2206)

NIK zwraca uwagę na zasadność przygotowania i włączenie do obowiązującej sprawozdawczości dla KNF, raportu wskaźnika granicznej wartości części uznaniowej wynagrodzeń pracowników pionów sprzedaży klienta indywidualnego instytucji finansowych, powyżej której instytucje finansowe winny przekazywać do Urzędu szczegółowy raport. Raport powinien między innymi uwzględniać zależność otrzymanego uznaniowego wynagrodzenia od oferowanych produktów.

W efekcie tego w trakcie czynności kontrolnych nastąpiłaby weryfikacja struktury wynagrodzeń pracowników pionów sprzedaży klienta indywidualnego oraz prawidłowości raportowania w tym zakresie dla KNF.

1. Analizy otrzymywanych sygnałów pod kątem identyfikacji nieprawidłowości w działalności podmiotów nadzorowanych, w relacjach z odbiorcami usług finansowych – między innymi w GetBack S.A., w tym dotyczących praktyk *missellingu*, nie zostały ujęte w formie raportu. Zgodnie z § 41 ust. 4 pkt 4 zarządzenia nr 4/2018 Przewodniczącego KNF z dnia 21 lutego 2018 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego UKNF, do zadań DPS należy opracowywanie raportów na temat zidentyfikowanych na podstawie analizy sygnałów otrzymywanych przez Komisję nieprawidłowości w działalności nadzorowanych podmiotów, dotyczących relacji z odbiorcami usług finansowych i związanego z tym ryzyka (...). Stowarzyszenie Poszkodowanych Obligatariuszy

Stwierdzone
nieprawidłowości

¹³⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie zakresu, trybu i formy oraz terminów przekazywania Komisji Nadzoru Finansowego informacji przez firmy inwestycyjne, banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, i banki powiernicze (Dz.U. poz. 531), weszło w życie 4 kwietnia 2019 r., za wyjątkiem kilku przepisów, które będą obowiązywać od 1 lipca 2019 r.

GetBack S.A. zwróciło się 15 stycznia 2019 r. do UKNF o taki raport na temat analizy zidentyfikowanych sygnałów otrzymanych z rynku, który byłby pomocny poszkodowanym przy sporządzeniu pozwów w celu odzyskanie środków finansowych z obligacji GetBack S.A. Zdaniem UKNF ze względu na charakter i formę przygotowywanego raportu nie może on być pomocny poszkodowanym obligatariuszom GetBack S.A. przy sporządzaniu pozwów w celu odzyskania środków finansowych z obligacji GetBack S.A.

(akta kontroli str. 1420-1421)

Zdaniem Zastępcy Dyrektora DPS, przygotowywanie odrębnych raportów np. o ryzyku wystąpienia *missellingu*, ograniczałoby znacznie podejmowanie natychmiastowych działań. Skala napływających skarg zmuszała DPS do natychmiastowej reakcji w zakresie podejmowania działań nadzorczych na podstawie analizy sygnałów, a także udzielania odpowiedzi na sygnały dotyczące nieprawidłowości, informowania sygnalistów o ich prawach etc. Zdaniem Zastępcy Przewodniczącego KNF, decyzja o częstotliwości opracowywania przedmiotowych zestawień podejmowana jest przez kierownictwo departamentu i uzależniona od bieżącej sytuacji DPS oraz bieżących potrzeb innych komórek organizacyjnych UKNF dotyczących relacji z odbiorcami usług finansowych. W latach 2008-2009 raporty były przygotowywane co dwa miesiące, w latach 2010-2016 zestawienia te przygotowywane były w ujęciu kwartalnym, a od 2017 r. zaczęto przygotowywać zestawienia półroczne. W 2018 r., między innymi z powodu natężonej pracy związanej z dwoma kontrolami NIK oraz znaczną ilością korespondencji, którą DPS musi przetworzyć, od obligatariuszy GetBack S.A. oraz od innych podmiotów, DPS przygotowuje jedno zbiorcze zestawienie. Kierownictwo DPS podjęło decyzję o przygotowaniu jednego zbiorczego raportu za 2018 r. Planowany termin przygotowania przedmiotowego raportu został ustalony na koniec lutego 2019 r., tj. po zakończeniu czynności kontrolnych NIK dotyczących tego zagadnienia.

W kwestii, udostępnienia tego raportu obligatariuszom GetBack S.A. celem wsparcia ich jako poszkodowanych w postępowaniach sądowych Zastępca Przewodniczącego KNF podał, że raporty prezentują zestawienia statystyczne oraz opisują wszystkie, poddane analizie w okresie sprawozdawczym, działania poszczególnych podmiotów rynku finansowego, funkcjonujących we wszystkich sektorach rynku podlegających nadzorowi KNF. Zatem zawierają - w zależności od różnorodności podmiotów badanych w danym okresie objętym zestawieniem - informacje chronione na podstawie ustaw regulujących funkcjonowanie poszczególnych sektorów rynku, które zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, nie mogą zostać ujawnione osobom nieupoważnionym. Dlatego przedmiotowe zestawienia przygotowywane są jedynie na użytek wewnętrzny UKNF i nie są ujawniane uczestnikom rynku finansowego.

(akta kontroli str. 596, 6390)

Zdaniem NIK, brak raportów powoduje, że zagregowane dane wskazujące na nieprawidłowości w działalności podmiotów nie mogą zostać uwzględnione w działaniach nadzorczych UKNF.

Za powyższą nieprawidłowość odpowiada Dyrektor DPS [...] ¹³⁸.

2. Zdaniem NIK, nieprawidłowe, obniżające skuteczność ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku kapitałowego było akceptowanie przez Urząd wieloletniej ¹³⁹ praktyki niektórych firm inwestycyjnych oferujących między innymi obligacje korporacyjne, przyjmujących i przekazujących do emitenta (lub sprzedającego) zlecenia (zapisy na te instrumenty finansowe), polegającej na niewymaganiu zawarcia umowy o świadczenie usług maklerskich i nieprzeprowadzaniu w stosunku do tych inwestorów, testu adekwatności i odpowiedniości oferowanych instrumentów finansowych) oraz późne podjęcie działań (dopiero w lutym 2017 r.) w celu doprecyzowania przepisów krajowym w tym zakresie.

W związku z pracami nad implementacją między innymi dyrektywy 2014/65/UE ¹⁴⁰, tzw. dyrektywy MiFID II, UKNF w lutym i czerwcu 2017 r. zgłosił propozycje zmian przepisów (dodatkowe propozycje zmian niewynikających z obowiązku implementacji MiFID II) dotyczących rozszerzenia definicji oferowania instrumentów finansowych oraz wprowadzenia usługi przyjmowania i przekazywania zleceń do tego procesu, które to zmiany weszły w życie w dniu 21 kwietnia 2018 r., tj. w dniu wejścia w życie nowelizacji uoif. W opinii NIK, te zmiany należało zainicjować znacznie wcześniej, niezależnie od prac wynikających z wdrażania prawa unijnego.

KNF wskazała, iż z uwagi na obowiązujące przed tą datą brzmienie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (w tym głównie art. 74b), oferowanie instrumentów finansowych było kwalifikowane jako usługa świadczona na rzecz emitenta. Inwestorzy, którym w wyniku pośrednictwa firmy inwestycyjnej czy banku oferowane były instrumenty finansowe i którzy w konsekwencji składali zapisy na te instrumenty, nie mieli statusu klientów tych instytucji, a w efekcie nie miał do nich zastosowania między innymi pakiet powinności informacyjno-weryfikacyjnych. Skutkiem tego w stosunku do części obligatariuszy GetBack S.A. nie dokonywano oceny, czy dany instrument jest odpowiedni dla klienta biorąc pod uwagę jego wiedzę i doświadczenie.

Zdaniem KNF, ochrona inwestorów przed 21 kwietnia 2018 r. zapewniona była na poziomie wymaganym przez obowiązujące regulacje prawa UE. Zgodnie z tymi regulacjami, wymagane dyrektywą MiFID I testy nie miały zastosowania w przypadku przyjmowania przez podmiot pośredniczący w ofercie zapisów inwestora, jednak nikt z UKNF nie przywołał żadnego przepisu unijnego na potwierdzenie tej tezy. Po dostrzeżeniu przez UKNF potrzeby wzmocnienia tej ochrony, ponad standardy wymagane przez przepisy prawa UE, zostały zaproponowane zmiany obowiązującego stanu prawnego.

¹³⁸ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

¹³⁹ Dyrektywa MiFID I dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG, Dz. Urz. UE L 145 z 30.04.2004, str. 1, ze zm.) została implementowana do polskiego porządku prawnego w szczególności dnia 21 października 2009 r., z dniem wejścia w życie ustawy 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 165, poz. 1316).

¹⁴⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 349, ze zm.).

NIK zauważa, że z treści dyrektyw MiFID I¹⁴¹ (między innymi art. 19 ust. 5, przepisu usytuowanego w sekcji 2 zatytułowanej „Przepisy zapewniające ochronę inwestora”) i MiFID II (między innymi art. 25 ust. 3, przepisu także usytuowanego w sekcji dotyczącej zapewnienia ochrony inwestora) wynika, iż państwa członkowskie zobowiązane były i są do zapewnienia ochrony inwestorów, w tym między innymi zapewnienia, aby firmy inwestycyjne zwracały się do klienta lub potencjalnego klienta z prośbą o przekazanie informacji dotyczących jego wiedzy i doświadczenia w dziedzinie inwestycji, odpowiedniej do określonego rodzaju oferowanego produktu lub usługi, tak aby firma inwestycyjna mogła dokonać oceny, czy przewidziana usługa inwestycyjna lub produkt są odpowiednie dla klienta.

Art. 19 ust. 3 dyrektywy MiFID I stanowił, iż klientom lub potencjalnym klientom należy między innymi dostarczyć kompleksowe informacje dotyczących: firmy inwestycyjnej oraz usług przez nią świadczonych, instrumentów finansowych (informacje powinny obejmować stosowne wytyczne oraz ostrzeżenia o ryzyku związanym z inwestycjami w takie instrumenty), podmiotów realizujących zlecenia skonstruowanych w taki sposób, aby klienci lub potencjalni klienci mogli zrozumieć charakter oraz ryzyko związane z usługą inwestycyjną oraz określonym rodzajem oferowanego instrumentu finansowego, a co za tym idzie, mogli podjąć świadome decyzje inwestycyjne. W ocenie NIK, brzmienie art. 19 ust. 3 tej dyrektywy nie sugeruje, iż dotyczył on informacji, które miały być przekazywane tylko na rzecz emitentów. Należy mieć ponadto na uwadze, iż jednym z celów dyrektywy MiFID I (dyrektywy, która wiązała państwo członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który miał być osiągnięty od dnia 1 listopada 2007 r.) była ochrona inwestorów.

Zdaniem NIK, firma inwestycyjna oferująca obligacje GetBack S.A., która otrzymywała od inwestora „Formularz Przyjęcia Propozycji Nabycia Obligacji”, a niekiedy także wpłaty na oferowane instrumenty finansowe, powinna być traktowana również przed nowelizacją ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, jako firma inwestycyjna wykonująca nie tylko działalność maklerską, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 6 ustawy o obrocie, ale również działalność maklerską, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 tej ustawy, i powinna przeprowadzać wobec wszystkich inwestorów test adekwatności i odpowiedniości oferowanych instrumentów finansowych.

W opinii UKNF obowiązujące przed 21 kwietnia 2018 r. brzmienie art. 74b ustawy o obrocie instrumentami finansowymi nie wymagały dla złożenia zapisu przez inwestora zawarcia z nim umowy o świadczenie na jego rzecz usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia instrumentów finansowych, a więc firma inwestycyjna nie miała wobec inwestora żadnych zobowiązań, działała wyłącznie na rzecz emitenta, do którego inwestor kierował oświadczenie woli w postaci zapisu na oferowane instrumenty finansowe. Dopiero w wyniku zmiany brzmienia art. 74b ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi przesądzone zostało, że złożenie zapisu przez inwestora, w związku z ofertą instrumentów finansowych, może nastąpić o ile inwestor ten zawrze z firmą inwestycyjną umowę, której przedmiotem jest świadczenie na rzecz tego inwestora usługi przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia instrumentów finansowych.

Zdaniem NIK na skutek nowelizacji brzmienie art. 74b ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi nie uległo istotnej zmianie (przepis po

¹⁴¹ Dyrektywa MiFID I została uchylona z dniem 3 stycznia 2018 r. przez dyrektywę MiFID II.

prostu został doprecyzowany). W sytuacji zaś, gdy np. [...] ¹⁴², a nie Getback S.A. otrzymywał „Formularz Przyjęcia Propozycji Nabycia Obligacji”, to właśnie dom maklerski w ramach oferowania obligacji GetBack S.A. przyjmował i przekazywał zlecenia ich nabycia, tj. wykonywał działalność maklerską, o której mowa w art. 69 ust. 2 pkt 1 i art. 74b ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i powinien przeprowadzić w takich przypadkach test adekwatności i odpowiedniości oferowanych instrumentów finansowych, a także zawrzeć z inwestorem odpowiednią umowę (w przypadku klientów detalicznych pod rygorem nieważności).

KNF dostrzegając ww. praktykę firm inwestycyjnych (brak umowy z inwestorem, brak testu MiFID) nie powinien jej akceptować i podjąć odpowiednio wcześniej stosowne kroki, mające na celu jej zmianę, aby zapewnić ochronę interesów na rynku kapitałowym oraz zmniejszyć ryzyko występowania istotnych nieprawidłowości w działalności pośredników na tym rynku, w tym missellingu.

Nowelizacja art. 72 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, tj. dokonanie ustawowego rozszerzenia definicji oferowania instrumentów finansowych, jak wskazała KNF w komunikacie z dnia 27 kwietnia 2018 r. ¹⁴³, miała na celu między innymi eliminowanie podmiotów, które nie posiadając zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej, nakłaniają w różnorodny sposób inwestorów do nabywania akcji lub obligacji korporacyjnych i w ocenie NIK również powinna była być opracowana wcześniej.

Mając powyższe na uwadze, zdaniem NIK, wcześniejsze podjęcie przez KNF prac w zakresie zmiany, doprecyzowania między innymi ww. przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (zmian niewynikających z obowiązku implementacji MiFID II) mogłoby przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa oraz przejrzystości na rynku instrumentów finansowych, w tym w szczególności obligacji korporacyjnych oraz zapewnienia większej ochrony uczestników tego rynku.

NIK zwraca również uwagę, iż jako przyczynę opóźnienia o 3,5 miesiąca wdrożenia do polskiego porządku prawnego dyrektywy MiFID II Minister Finansów wskazał między innymi braki i konieczność licznych modyfikacji i uzupełnień projektu ustawy przekazanego przez UKNF w dniu 6 lutego 2017 r. W trakcie uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania zgłoszono do niego ponad 1000 uwag.

(akta kontroli str. 2030, 2119-2120, 2211-2215, 2220-2325)

W związku z opóźnioną implementacją MiFID II do polskiego porządku prawnego Urząd KNF wydał Stanowisko dotyczące skutków niewdrożenia dyrektywy MiFID II na dzień 3.01.2018 r. („Stanowisko Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowania w Polsce Dyrektywy MiFID II od 3 stycznia 2018 r.”). Z stanowiska wynika, że UKNF postanowił kierować się następującymi zasadami wyznaczającymi kierunek stosowania prawa wspólnotowego: zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego, bezpośrednia skuteczność przepisów dyrektywy, pośredni skutek dyrektyw.

(akta kontroli str. 5816, 5838-5983)

¹⁴² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹⁴³ Komunikat w sprawie nowych przepisów dotyczących oferowania instrumentów finansowych, udostępniony na stronie: https://www.knf.gov.pl/o_nas/komunikaty?articleId=61576&p_id=18.

Odpowiedzialnymi za powstałe nieprawidłowości byli: Przewodniczący KNF Andrzej Jakubiak i Marek Chrzanowski.

(akta kontroli str. 12)

3) Wsparcie obligatariuszy

Opis stanu
faktycznego

Prezes Rady Ministrów w piśmie skierowanym do Prezesa UOKiK z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie wsparcia osób poszkodowanych w związku z możliwymi nieprawidłowościami w działalności GetBack S.A., zwrócił się z wnioskiem o zapewnienie inwestorom indywidualnym bezpłatnej porady prawnej w zakresie wszelkich przysługujących im praw zabezpieczających ich interes prawny względem GetBack S.A. Z wyjaśnień przedłożonych przez Zastępcę Dyrektora DSP wynika, że w dniu 7 czerwca 2018 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli UOKiK, na którym Prezes UOKiK zadeklarował między innymi gotowość dotarcia do obligatariuszy i przekazania im stosownych informacji, natomiast UKNF zobowiązał się do przekazania UOKiK uzyskanej w ramach działań nadzorczych bazy obligatariuszy GetBack S.A. UKNF pismem z dnia 8 czerwca 2018 r. przekazał do UOKiK płytę CD z plikiem formatu Excel zawierającym dane osobowe, w tym między innymi imiona, nazwiska oraz dane adresowe 4919 obligatariuszy GetBack S.A.

KNF nie zweryfikowała, jakie działania zostały podjęte przez UOKiK w celu poinformowania obligatariuszy, jaki faktycznie nabyli produkt.

Dyrektor Departamentu Postępowań Sankcyjnych wyjaśnił, że nie posiada wiedzy o działaniach podjętych przez UOKiK, do których realizacji zadeklarował gotowość Prezes UOKiK na spotkaniu w dniu 7 czerwca 2018 r. oraz w jaki sposób UOKiK wykorzystał dane przekazane przez UKNF. UKNF nie posiada kompetencji do weryfikowania działań podejmowanych przez UOKiK.

(akta kontroli str. 5574, 5551, 5776)

W 2018 r. nabywcy obligacji GetBack S.A. kierowali do KNF pisma o udostępnienie informacji dotyczącej wyników kontroli w GetBack S.A., jak również w podmiotach zaangażowanych w oferowanie i sprzedaż papierów wartościowych tej spółki. Komisja odmówiła opublikowania wyników kontroli tłumacząc to tajemnicą zawodową, wynikającą z art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Nie zostały również przez KNF udostępnione osobom poszkodowanym wyniki kontroli w Idea Bank S.A. materiałów ze względu na tajemnicę bankową.

(akta kontroli str. 6310-6317)

W 2018 r. wpłynęło do KNF pismo osoby, która nabyła obligacje GetBack S.A. w którym przedstawione zostały nieuczciwe praktyki banków, które dystrybuowały obligacje GetBack S.A. KNF poinformował składającego skargę, że przepisy obowiązującego prawa nie nakładają na UKNF obowiązku udzielania odpowiedzi na sygnały o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu podmiotów nadzorowanych kierowane do UKNF przez nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Jednocześnie wskazano, że organem właściwym do uznania stosowania przez bank nieuczciwych wprowadzających w błąd praktyk sprzedażowych mogących się przejawiać w zniekształcaniu rzeczywistych cech produktu, pomniejszaniu lub zatajaniu ryzyka związanych z jego nabywaniem jest Prezes UOKiK. W kolejnym piśmie poszkodowany zażądał wszczęcia postępowania przeciwko Idea Bank S.A. i przekazania informacji w przedmiotowym zakresie. KNF poinformował, że zgodnie z art. 10b ust. 1 Prawa bankowego przekazanie informacji o decyzjach sankcyjnych wobec banku obliuguje KNF do zachowania tajemnicy bankowej w odniesieniu

do działań nadzorczych o charakterze sankcyjnym do momentu, gdy decyzja wydana przez KNF stanie się prawomocna, a więc już po kontroli dokonanej przez właściwy sąd.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw z związku ze wzmocnieniem nadzoru oraz ochrony inwestorów na rynku finansowym utworzony został Fundusz Edukacji Finansowej, którego środki pochodzące między innymi z kar nakładanych przez KNF przeznaczone będą na finansowanie edukacji finansowej oraz działającą przy nim Radę Edukacji Finansowej. Mając powyższe na względzie UKNF poinformował osobę kierującą zapytanie, że nie ma możliwości, aby w świetle obowiązujących przepisów prawa środki uzyskane z kar pieniężnych mogły zostać przeznaczone na wypłatę rekompensaty/ zwrot środków za nabycie obligacji dla poszkodowanych obligatariuszy GetBack S.A.

(dowód akta kontroli str. 6502-6506)

W związku z postulatami składanymi przez Stowarzyszenie Poszkodowanych Obligatariuszy GetBack S.A. Przewodniczący KNF wyraził chęć spotkania z przedstawicielami Stowarzyszenia. W grudniu 2018 roku odbyło się robocze spotkanie przedstawicieli UKNF z przedstawicielami KPRM, w celu uzgodnienia, czy i w jakim zakresie organy władzy mogą wesprzeć poszkodowanych obligatariuszy GetBack S.A. w dochodzeniu ich roszczeń. Według KNF w obecnym kształcie przepisów powszechnie obowiązującego prawa, Komisja Nadzoru Finansowego nie ma prawnych możliwości pomocy poszkodowanym obligatariuszom GetBack S.A. w odzyskaniu środków zainwestowanych w obligacje GetBack S.A. KNF nie posiada kompetencji do podjęcia działań, które bezpośrednio przełożą się na zwrot środków wpłaconych przez obligatariuszy GetBack S.A. na nabycie obligacji korporacyjnych tej spółki. Ponadto KNF nie posiada kompetencji do podejmowania działań w indywidualnych sprawach zgłaszanych przez uczestników rynku finansowego.

(dowód akta kontroli str. 4618-4631)

KNF nie podejmował czynności związanych z przystąpieniem Przewodniczącego KNF na podstawie art. 6 ust 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym do przyspieszonego postępowanie układowego w sprawie GetBack S.A., ani również do spraw związanych z dochodzeniem roszczeń przez obligatariuszy GetBack S.A. ponieważ nie były wnoszone w tym zakresie wnioski przez osoby zainteresowane.

W związku z otwarciem przyspieszonego postępowania układowego wobec GetBack S.A. w piśmie z dnia 22 czerwca 2018 r. skierowanym do Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabrycznej we Wrocławiu, UKNF wyraził gotowość do współpracy w ramach przyspieszonego postępowania układowego. W sytuacji nieudzielenia wyjaśnień lub informacji przez GetBack S.A. UKNF zaproponował podjęcie czynności wspierających działania Sądu w ramach posiadanych kompetencji nadzorczych.

W dniu 26 kwietnia 2018 r. Przewodniczący KNF złożył w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie oświadczenie o działaniu w charakterze pokrzywdzonego w sprawie z zawiadomienia Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 kwietnia 2018 r. o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz

art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi [...] ¹⁴⁴

(akta kontroli str. 5769-5774)

KNF nie przeprowadziła kampanii informacyjnej w mediach nagłaśniającej, jakie produkty faktycznie nabyli klienci, którzy za pośrednictwem firm inwestycyjnych i banków zakupili obligacje wyemitowane przez GetBack S.A. w szczególności, gdy z kontroli w [...] ¹⁴⁵ oraz skarg składanych przez uczestników rynku finansowego wynikało, że inwestujący w te obligacje korporacyjne byli wprowadzani w błąd.

Według Departamentu Komunikacji Społecznej UKNF, Komisja Nadzoru Finansowego nie ma obowiązku, który wynikałby z przepisów prawa, dotyczącego przeprowadzania kampanii informacyjnej w mediach. Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, Komisja w ramach wykonywanych zadań może podejmować działania edukacyjne i informacyjne w zakresie funkcjonowania rynku finansowego, jego zagrożeń oraz podmiotów na nim funkcjonujących w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego. W 2018 r. w okresie czerwiec-wrzesień Komisja Nadzoru Finansowego zorganizowała szeroką kampanię informacyjną (w partnerstwie z Ministerstwem Finansów, Narodowym Bankiem Polskim oraz Policją) na temat zagrożeń związanych z inwestowaniem w kryptowaluty oraz na nienadzorowanym rynku forex, a także przestrzegającą jednocześnie przed zjawiskiem piramid finansowych. W ramach kampanii w telewizji oraz radiu emitowane były 30-sekundowe spoty informacyjne, kampania odbyła się także w Internecie, a plakaty informacyjne związane z kampanią zostały umieszczone w wybranych urzędach skarbowych oraz komendach policji. Wskazany wyżej przepis nie odnosi się do działań informacyjnych KNF dotyczących konkretnego instrumentu finansowego (akcji czy obligacji konkretnego emitenta, jednostek uczestnictwa konkretnego funduszu inwestycyjnego), lokaty bankowej konkretnego banku, w tym strukturyzowanej czy polisy ubezpieczeniowej konkretnego zakładu ubezpieczeniowego, w tym UFK.

NIK stoi na stanowisku, że działania edukacyjno-informacyjne w zakresie pomocy osobom, które nabyły obligacje wyemitowane przez GetBack S.A. mieszczą się w katalogu zadań KNF wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym. Ponadto także z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym wynika, iż do zadań KNF należy podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku kapitałowego. Celem nadzoru nad rynkiem finansowym, w tym rynkiem kapitałowym jest między innymi zapewnienie ochrony inwestorów. Stąd, mając na uwadze skalę, podnoszonych także przez KNF, naruszeń związanych z oferowaniem i sprzedażą obligacji wyemitowanych przez GetBack S.A. oraz liczbę osób poszkodowanych, UKNF powinien przeprowadzić stosowną kampanię edukacyjno-informacyjną dotyczącą obligacji korporacyjnych.

¹⁴⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹⁴⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

W dalszej części wyjaśnień UKNF wskazał dodatkowo, że ostateczny kształt wyników kontroli dotyczący przedmiotowej sprawy został sformułowany w dniu 21 grudnia 2018 r., [...]146.

NIK zauważa, że konieczność zakończenia czynności kontrolnych w szczególności w [...]147 nie powinna stanowić przyczyny odstąpienia od przeprowadzenia kampanii informacyjnej, ponieważ zasadność powiadomienia obligatariuszy została już potwierdzona na spotkaniu z UOKiK w dniu 7 czerwca 2018 r., a więc przed zakończeniem czynności kontrolnych [...]148.

(akta kontroli str. 5830-5838)

4) *Przekazywanie Prezesowi UOKiK i Rzecznikowi Finansowemu informacji ustawowo chronionych*

Opis stanu
faktycznego

Do 15 grudnia 2018 r. Prezes UOKiK nie był podmiotem uprawnionym do otrzymywania informacji stanowiących ww. tajemnicę zawodową. Ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku149 w ustawie o nadzorze nad rynkiem finansowym dodano art. 17ca. Na jego mocy Przewodniczącego KNF przekazuje między innymi Prezesowi UOKiK dokumenty i informacje, w tym chronione na podstawie odrębnych ustaw, w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań Prezesa UOKiK. W dniu 14 stycznia 2019 r., na podstawie wniosku złożonego przez Prezesa UOKiK, do UOKiK przekazane zostały: Protokół z inspekcji problemowej, zastrzeżenia Idea Bank S.A. oraz stanowisko UKNF do zastrzeżeń i wyjaśnień.

(akta kontroli str. 855-857, 974-975)

Według informacji otrzymanych od Rzecznika Finansowego, Rzecznik zwrócił się 5 marca 2019 r. do Przewodniczącego KNF o pilne udostępnienie informacji w przedmiocie ustaleń inspekcji UKNF dotyczących czynności wykonywanych przez Idea Bank S.A. w zakresie procesu oferowania instrumentów finansowych oraz doradztwa inwestycyjnego bez posiadania odpowiednich zezwoleń. Rzecznik zwrócił się również o udostępnienie decyzji KNF z 8 listopada 2018 r. wraz z uzasadnieniem w sprawie cofnięcia PDM S.A. zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej oraz o nałożeniu kary pieniężnej. Podstawą prawną wystąpienia Rzecznika był art. 149 pkt 12 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. W ocenie Rzecznika dokumenty te były niezbędne do prawidłowego wykonywania przez Rzecznika jego ustawowych zadań w zakresie podejmowanych działań w sprawach indywidualnych w przedmiocie skarg dotyczących inwestycji w obligacje GetBack S.A. nabytych za pośrednictwem tych podmiotów. Do dnia 19 kwietnia 2019 r. Rzecznik Finansowy nie otrzymał wnioskowanej dokumentacji, ani wyjaśnień ze strony KNF na temat przyczyn nieprzekazania dokumentów. W ocenie KNF wnioski Rzecznika nie pozwalały na ustalenie, czy żądane informacje były niezbędne dla realizacji jego ustawowych zadań (art. 149 pkt 12 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz art. 17 ust. 2 w zw. z art. 17 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, w brzmieniu obowiązującym od dnia 15 grudnia 2018 r., stanowią o obowiązku udostępniania Rzecznikowi Finansowemu posiadanych przez KNF informacji ustawowo chronionych w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań Rzecznika), z tym że dopiero w dniu 27 maja

¹⁴⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

¹⁴⁷ Jak wyżej.

¹⁴⁸ Jak wyżej.

¹⁴⁹ Dz.U. poz. 2243, ze zm.

2019 r. Przewodniczący KNF odniósł się do tego wniosku, zwracając się do Rzecznika o jego uzupełnienie, tj. przedstawienie dodatkowych wyjaśnień oraz wskazanie zadań ustawowych Rzecznika, do których realizacji niezbędne jest pozyskanie wnioskowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 8160-8169)

Zdaniem NIK konieczność zawarcia z Prezesem UOKiK oraz z Rzecznikiem Finansowym porozumień, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 17ca ust. 3 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, nie powinna wstrzymywać przekazania dokumentów i informacji, gdyż w sprawie GetBack S.A. znaczenie miał jak najszybszy czas udzielenia pomocy poszkodowanym.

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

Zdaniem NIK nieodniesienie się bez zbędnej zwłoki do wniosku Rzecznika Finansowego o przekazanie informacji i dokumentów oraz nieprzekazanie bez zbędnej zwłoki i w niezbędnym zakresie materiałów, do których Rzecznik Finansowy miał zagwarantowany dostęp na podstawie m.in. art. 17 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, było działaniem nierzetelnym, utrudniającym wykonywanie ustawowych zadań Rzecznika.

5) Propozycje legislacyjne organu nadzoru po kwietniu 2018 r.

*Opis stanu
faktycznego*

Zagadnienia związane ze zwiększeniem stopnia ochrony inwestora na rynku obligacji korporacyjnych były przedmiotem prac Rady Rozwoju Rynku Finansowego (RRRF). Realizując ustalenia, UKNF pismem z dnia 14 sierpnia 2018 r., przekazał Ministrowi Finansów propozycje rozwiązań legislacyjnych. Wśród nich znalazły się między innymi postulaty:

- 1) wprowadzenie przymusowego pośrednictwa firmy inwestycyjnej w przypadku, gdy oferta obligacji (także oferta, która nie jest ofertą publiczną) kierowana jest do klienta detalicznego;
- 2) zniesienie formy materialnej obligacji i powierzenie prowadzenia ewidencji obligacji podmiotom uprawnionym do prowadzenia rachunków papierów wartościowych, za pośrednictwem którego emitent będzie spełniał świadczenia z obligacji;
- 3) nałożenie na emitentów obligacji dodatkowych obowiązków informacyjnych w szczególności w postaci:
 - publikowania przez emitentów obligacji, których papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, zbadanego przez biegłego rewidenta sprawozdania finansowego za pierwsze półrocze roku obrotowego, jeżeli oferta byłaby prowadzona w II połowie roku,
 - przedstawiania planowanego źródła wykupu emitowanych obligacji lub informacji, że emitent nie przewiduje przepływów finansowych, pozwalających na wykup,
 - oświadczenia emitenta o wysokości zadłużenia z tytułu emisji obligacji, terminach spłaty tego zadłużenia, opcji przedterminowego wykupu,
 - oświadczenia emitenta o wystarczalności kapitału obrotowego na najbliższe 12 miesięcy,
 - informowania o niedopasowaniu terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów za każdy rok obrotowy do daty wykupu obligacji, wraz z wyjaśnieniami.
- 4) wykluczenie z kręgu podmiotów będących administratorem zabezpieczeń, administratorem hipoteki lub bankiem reprezentantem podmiotów należących do tej samej grupy kapitałowej co emitent;

- 5) wprowadzenie odpowiedzialności karnej za niedopełnienie obowiązków przez osoby reprezentujące administratora zabezpieczeń, administratora hipoteki lub bank reprezentanta;
- 6) umożliwienie przenoszenia praw z obligacji po terminie ustalenia uprawnionych do świadczenia z obligacji.

Dodatkowo UKNF zaproponował rozważenie wprowadzenia rozwiązań prawnych ułatwiających dochodzenie przez inwestorów roszczeń odszkodowawczych od podmiotów pośredniczących w ofercie obligacji, a także zaostrzających zasady cywilnoprawnej odpowiedzialności firm inwestycyjnych. Zmiany w ocenie UKNF powinny wzmocnić pozycję inwestora, np. poprzez wprowadzenie domniemań, które z jednej ułatwiłyby dowodzenie związku pomiędzy naruszeniem interesów inwestora przez podmiot pośredniczący oraz poniesioną szkodą, a z drugiej strony wymuszałoby zapewnienie wysokich standardów obsługi oraz należytego dokumentowania procesu oferowania obligacji. Zaproponowano również rozwiązanie służące wyeliminowaniu praktyki przeprowadzania wielu ofert prywatnych do 149 osób w ciągu 12 miesięcy w celu obejścia przepisów ustawy o ofercie publicznej.

(akta kontroli str. 5844-5967, 6015-6127, 6248-6251)

Z informacji przekazanych przez DPS wynika także, że z uwagi na liczbę ofert prywatnych papierów wartościowych wyemitowanych przez GetBack S.A., która została uwidoczniła w liczbie skarg, zostały podjęte przez UKNF działania w kierunku zmian legislacyjnych zwiększających stopień ochrony inwestora na rynku obligacji korporacyjnych.

Pierwszą z proponowanych przez DPS zmian legislacyjnych, które Urząd KNF zgłaszał już na etapie prac parlamentarnych nad ustawą implementującą MiFID II był postulat wprowadzenia obowiązku ustawowego nagrywania wszystkich rozmów sprzedażowych z klientami i potencjalnymi klientami zarówno przez telefon, jak i w placówkach sprzedażowych w zakresie produktów finansowych o charakterze inwestycyjnym. Zdaniem UKNF, takie nagranie byłoby bardzo użyteczne w przypadku wystąpienia sporu pomiędzy nieprofesjonalnym uczestnikiem rynku finansowego a podmiotem nadzorowanym i pozwalałoby na weryfikację rzeczywistego przebiegu procesu sprzedażowego (oferowania usługi finansowej). Powyższa proponowana zmiana legislacyjna pozwoliłaby na wyeliminowanie lub przynajmniej ograniczenie praktyk wprowadzania klienta w błąd oraz *missellingu* przy oferowaniu klientom detalicznym (konsumentom) usług finansowych o charakterze inwestycyjnym.

KNF dąży do wprowadzenia rozwiązań legislacyjnych i nadzorczych wzmocniających możliwości efektywnej oceny emitentów papierów wartościowych. Jednym z takich planowanych rozwiązań jest badanie „due diligence” emitentów zamierzających ubiegać się po raz pierwszy o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. Intencją jest, aby rozwiązanie to przybrało formę przepisu ustawowego. Celem badania „due diligence” jest podniesienie jakości informacji w odniesieniu do prawidłowości funkcjonowania emitenta zamierzającego ubiegać się po raz pierwszy o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym.

(akta kontroli str. 602)

Zastępca Dyrektora DPS, po analizie sygnałów oraz sytuacji spowodowanej przez GetBack S.A. wskazała na konieczność wprowadzenia rozwiązań zwiększających zaufanie obywateli do organów publicznych i wzmocnienia sytuacji nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego, w tym mogłyby wesprzeć

poszkodowanych, między innymi obligatariuszy GetBack S.A. Również zasadną zmianą byłoby rozszerzenie, w nowej ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku, celów Rady Edukacji Finansowej oraz utworzonego Funduszu Edukacji Finansowej, którego środki mają być przeznaczone na finansowanie edukacji finansowej społeczeństwa, w tym nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Zasadnym byłoby, aby środki ww. Funduszu mogłyby być przeznaczone także na świadczenie realnej pomocy osobom już poszkodowanym, jeżeli uzasadniałyby to cele społeczne, np. poprzez przeznaczenie ich na sfinansowanie pomocy prawnej dla klientów podmiotów sektora finansowego (w tym: przygotowywanie ekspertyz sporządzenie opinii prawnych, wynajęcie kancelarii prawnej także do reprezentowania poszkodowanych przed sądem w indywidualnych sprawach z powództwa cywilnego czy stworzenie grupy profesjonalnych prawników reprezentujących poszkodowanych w postępowaniu grupowym etc.).

Ponadto w chwili obecnej środki Funduszu Edukacji Finansowej pochodzą z wpływów z kar pieniężnych nakładanych przez KNF, UOKiK, Krajowy Sąd Dyscyplinarny (KSD). Zasadnym byłoby, aby także kary pieniężne nakładane przez Rzecznika Finansowego zasilały ten Fundusz, biorąc chociażby pod uwagę, że to właśnie Rzecznikowi Finansowemu przypadała rola dysponenta tych środków.

(akta kontroli str. 1392-1396)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zdaniem NIK, przedstawione propozycje legislacyjne zmierzają do wzmocnienia rzeczywistej ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku kapitałowego. Należy zwrócić uwagę, że działania legislacyjne służące prawidłowemu funkcjonowaniu rynku kapitałowego i finansowego stanowią obligatoryjne i ustawowe kompetencje i zadania KNF w zakresie przygotowywania projektów aktów prawnych z zakresu nadzoru nad rynkiem kapitałowym. Przepis art. 7 ust. 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym stanowi, iż do zadań Komisji należy przygotowywanie projektów aktów prawnych związanych z funkcjonowaniem rynku kapitałowego, a art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym stanowi, iż do zadań KNF należy podejmowanie działań służących prawidłowemu funkcjonowaniu rynku finansowego.

OCENA CZĄSTKOWA

Organ nadzoru prowadził działania ukierunkowane na ograniczanie nieprawidłowości w procesie sprzedaży produktów finansowych, badał te zagadnienia w trakcie inspekcji w bankach, a także firmach inwestycyjnych, wydawał zalecenia w wyniku stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości. Proces ten był jednak nieskuteczny, gdyż nie pozwolił na zidentyfikowanie przypadków nieprawidłowości w oferowaniu obligacji GetBack S.A., [...] ¹⁵⁰

Po ujawnieniu problemów finansowych GetBack S.A. i w związku napływem skarg świadczących o nieprawidłowościach w procesie sprzedaży obligacji GetBack S.A. przez banki, firmy inwestycyjne oraz inne podmioty rynku finansowego UKNF podjął zintensyfikowane działania nadzorcze, tj. kontrole, postępowania administracyjne oraz korespondencję nadzorczą, a także nałożył na niektóre podmioty sankcje. W wyniku inspekcji problemowej przeprowadzonej od 4 czerwca do 7 września

¹⁵⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 10a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

2018 r. w Idea Bank S.A. stwierdzone zostały nieprawidłowości w działaniach tego podmiotu i sformułowane zalecenia pokontrolne. Bezpośrednim efektem tej inspekcji i zaleceniem nie było jednak dokonanie oszacowania ryzyk dla banku, jakie wiążą się ze zidentyfikowanymi nieprawidłowościami, i zabezpieczenia przez bank lub jego właścicieli odpowiednich środków na pokrycie tych ryzyk. Zadanie to powinna być zrealizowane w ramach nadzoru bankowego, o ile nie zostało to dokonane przed przekazaniem niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

NIK wskazuje, że UKNF nie opracował raportu na temat zidentyfikowanych nieprawidłowości w działalności nadzorowanych podmiotów, dotyczących relacji z odbiorcami usług finansowych i związanego z tym ryzyka, w tym dotyczących oferowania obligacji GetBack S.A., co skutkowało brakiem możliwości wykorzystania zagregowanych danych w działaniach nadzorczych UKNF.

NIK ocenia negatywnie akceptowanie przez Urząd wieloletniej praktyki niektórych firm inwestycyjnych polegającej na niewymaganiu zawarcia umowy o świadczenie usług maklerskich i nieprzeprowadzaniu w stosunku do wszystkich inwestorów, testu adekwatności i odpowiedniości oferowanych instrumentów finansowych i niepodjęcie wcześniejszych działań w celu zmiany i doprecyzowania przepisów w tym zakresie.

OBSZAR

3. Działania KNF i jej Urzędu wobec podmiotów nadzorujących i audytujących GetBack S.A., w tym badających sytuację Spółki, jej operacje, sprawozdania finansowe i sporządzających dokumenty związane z emisją papierów wartościowych

1) Działania wobec TFI

Opis stanu faktycznego

Działania organu nadzoru w kwestii weryfikacji sposobu sprawowania przez TFI, będących organami funduszy sekurytyzacyjnych, nadzoru nad czynnościami podejmowanymi przez GetBack S.A. w ramach wykonywania czynności zarządzania portfelami inwestycyjnymi funduszy sekurytyzacyjnych obejmowały:

- 1) korespondencję nadzorczą z TFI w zakresie dotyczącym działalności funduszy sekurytyzacyjnych, których portfelami inwestycyjnymi obejmującymi sekurytyzowane wierzytelności na zlecenie ww. TFI zarządzała GetBack S.A. oraz w zakresie działań podejmowanych przez TFI w ramach zarządzania tymi funduszami, [...] ¹⁵¹

Urząd nie zdecydował się na przeprowadzenie wcześniejszych kontroli [...] ¹⁵²

Dyrektor DFF wyjaśnił, że nie było to możliwe ze względu na czynniki w pełni niezależne od organu nadzoru, w szczególności brak możliwości fizycznego wyznaczenia zespołów kontrolnych dedykowanych przeprowadzeniu czynności kontrolnych, ze względu na zaangażowanie pracowników Wydziału Kontroli wyodrębnionego w ramach DFF w prowadzenie czynności kontrolnych w innych podmiotach nadzorowanych. [...] ¹⁵³

¹⁵¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁵² Jak wyżej.

¹⁵³ Jak wyżej.

Na podstawie art. 228 ust. 1c ustawy o funduszach inwestycyjnych, w związku z podejrzeniem naruszenia art. 48 ust. 2a pkt 2 oraz art. 45a ust. 4a ww. ustawy Przewodniczący KNF postanowieniem z dnia 26 lipca 2018 r. wszczął postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia sankcji administracyjnej na Altus TFI S.A. i Trigon TFI S.A. a w dniu 27 lipca 2018 r. wszczął postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia sankcji administracyjnej na Saturn TFI S.A. w ramach zarządzania funduszami inwestycyjnymi.

(akta kontroli str. 5625-5635, 6287-6289, 6717-7009, 7041-7261, 7369-7501)

W dniu 22 października 2018 r. wpłynęła do KNF korespondencja od osoby, która nabyła obligacje GetBack S.A. informująca o nieprawidłowościach w sposobie funkcjonowania [...] ¹⁵⁴ z żądaniem przekazania informacji o podjętych czynnościach nadzorczych. W odpowiedzi KNF poinformował składającego wniosek, że informacje dotyczące tych działań nie mogą zostać ujawnione, ze względu na obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej. Osoba informująca o nieprawidłowościach [...] ¹⁵⁵ w kolejnym piśmie zażądała również wszczęcia postępowania administracyjnego wobec [...] ¹⁵⁶. KNF poinformowała poszkodowanego, że postępowania administracyjne o charakterze sankcyjnym wobec podmiotów nadzorowanych z zasady z urzędu i to organ nadzoru decyduje o tym, czy i kiedy postępowanie należy wszcząć. Po stronie klientów podmiotów nadzorowanych nie występuje przesłanka interesu prawnego, nie posiadają oni również odrębnej formalnej legitymacji do inicjowania postępowań wskazanych w przepisach prawa. W odniesieniu do postulatu o nałożenie [...] ¹⁵⁷ maksymalnej kary administracyjnej KNF poinformowała poszkodowaną, że może stosować tylko te środki oddziaływania, jakie przyznały mu przepisy prawa. Rodzaj zastosowanej wobec podmiotu nadzorowanego sankcji nie zawsze musi mieć charakter pieniężny, a KNF może zastosować również sankcję w postaci cofnięcia podmiotowi nadzorowanemu zezwolenia na prowadzenie działalności.

(dowód akta kontroli str. 6502-6506)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

1. Zdaniem NIK, Departament Postępowań Sankcyjnych kierowany przez [...] ¹⁵⁸ nierzetelnie wypełniał obowiązki w zakresie postępowania administracyjnego wobec [...] ¹⁵⁹. Do dnia 25 stycznia 2019 r. nie zostało wszczęte postępowanie administracyjne [...] ¹⁶⁰, pomimo że pismem z dnia 13 września 2018 r. DFF zwrócił się do DPS z wnioskiem o wszczęcie przedmiotowego postępowania administracyjnego.

[...] ¹⁶¹

¹⁵⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁵⁵ Jak wyżej.

¹⁵⁶ Jak wyżej.

¹⁵⁷ Jak wyżej.

¹⁵⁸ Mając na uwadze art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm.) wyłączona jest jawność danych osobowych.

¹⁵⁹ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁶⁰ Jak wyżej.

¹⁶¹ Jak wyżej.

W ocenie NIK, UKNF powinien bez zbędnej zwłoki wszczynać postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia sankcji administracyjnej. [...] ¹⁶².

(akta kontroli str. 6365-6366)

2. Do 17 stycznia 2019 r. nie zakończyły się postępowania administracyjne względem GetBack S.A. (wszczęte 20 kwietnia, 4 maja i 23 sierpnia 2018 r.), Trigon TFI S.A. (wszczęte 26 lipca 2018 r.), Saturn TFI S.A. (wszczęte 27 lipca 2018 r.) Altus TFI S.A., (wszczęte 26 lipca 2018 r.) Noble Funds TFI S.A. (wszczęte 27 lipca 2018 r.), pomimo iż zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego ¹⁶³ termin na zakończenie postępowania wynosi 2 miesiące.

Dyrektor DFF wyjaśniając przyczyny powyższego stanu rzeczy podał, że o przewlekłości postępowania administracyjnego można mówić, o ile długotrwałość postępowania nie jest w żaden sposób uzasadniona, w szczególności na gruncie kluczowych zasad postępowania administracyjnego określonych w części początkowej Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a). Dyrektor wyjaśnił, iż KNF, tak jak i organy administracji publicznej, zobowiązana jest do działania z uwzględnieniem wszystkich zasad k.p.a., w szczególności zasady legalizmu, a nie jedynie zasady szybkości postępowania. Wskazał także, iż przepisy k.p.a. nakładają na organ prowadzący postępowanie obowiązek wszechstronnego zbadania sprawy w celu umożliwienia wypracowania obiektywnego rozstrzygnięcia, a sprawy na rynku kapitałowym niejednokrotnie cechują się niezwykle wysokim stopniem skomplikowania i złożonością, tak jak ma to miejsce we wskazanych przypadkach. Dyrektor wyjaśnił także, że biorąc pod uwagę rodzaj i problematykę prowadzonych postępowań, ich złożoność, wielowątkowość oraz związaną z nimi konieczność zgromadzenia odpowiedniej dokumentacji, a nade wszystko doniosłe skutki, z jakimi wiąże się rozstrzygnięcie sprawy zarówno w płaszczyźnie generalnej rynku funduszy inwestycyjnych, jak i indywidualnej, związanej z uczestnikami funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez określone towarzystwa - w ocenie UKNF przewlekłość nie miała miejsca.

W ocenie NIK, KNF powinien ograniczać długotrwałość postępowań, w tym dążąc do wydawania decyzji administracyjnych w ustawowym terminie.

(akta kontroli str. 6367-6387)

[...] ¹⁶⁴ NIK wskazuje, że do dnia 18 stycznia 2019 r. UKNF nie złożył zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa [...] ¹⁶⁵ wraz z wnioskiem o ściganie, do czego zdaniem NIK były przesłanki. [...] ¹⁶⁶

(akta kontroli str. 7139)

¹⁶² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁶³ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096, ze zm.). Zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym do postępowania Komisji i przed Komisją stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

¹⁶⁴ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁶⁵ Jak wyżej.

¹⁶⁶ Jak wyżej.

[...]167

(akta kontroli str. 6320, 7213-7215)

2) Działania wobec banków depozytariuszy

Opis stanu
faktycznego

GetBack S.A. zarządzał portfelami inwestycyjnymi obejmującymi sekurytyzowane wierzytelności funduszy sekurytyzacyjnych, dla których funkcję depozytariusza wykonywały następujące podmioty: [...]168

Działania podjęte przez organ nadzoru w ramach weryfikacji sposobu sprawowania przez podmioty wykonujące funkcję depozytariusza funduszy sekurytyzacyjnych, których portfelami inwestycyjnymi obejmującymi sekurytyzowane wierzytelności na zlecenie TFI będących organami tych funduszy zarządza lub zarządzała GetBack S.A., nadzoru nad działalnością tych funduszy sekurytyzacyjnych, obejmowały:

1. korespondencję nadzorczą [...]169
2. czynności kontrolne, [...]170

Postępowania administracyjne [...]171 nie zostały wszczęte do 25 stycznia 2019 r. ze względu na fakt, iż ewentualne przeprowadzenie postępowań administracyjnych wobec wskazanych powyżej banków depozytariuszy wymaga dokonania szczegółowych ustaleń stanu faktycznego w zakresie wykonywania przez ww. podmioty funkcji depozytariusza funduszy sekurytyzacyjnych, co, ze względu na ograniczony zakres obowiązków informacyjnych spoczywających na depozytariuszach funduszy inwestycyjnych, możliwe jest w drodze czynności kontrolnych, po których przeprowadzeniu sporządzany jest protokół kontroli. [...]172

(akta kontroli str. 6366-6367)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3) Działania wobec audytorów

Opis stanu
faktycznego

[...]173 Spółka informowała rynek o opóźnieniu publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego i sprawozdania finansowego oraz o tym, że opinie o badanych skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym i sprawozdaniu finansowym zostaną wydane z opóźnieniem. [...]174

Sprawą audytu sprawozdań finansowych za 2017 r. GetBack S.A. i jego grupy kapitałowej, zgodnie z kompetencjami, zajęła się Komisja Nadzoru Audytowego

¹⁶⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁶⁸ Jak wyżej.

¹⁶⁹ Jak wyżej.

¹⁷⁰ Jak wyżej.

¹⁷¹ Jak wyżej.

¹⁷² Jak wyżej.

¹⁷³ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹⁷⁴ Jak wyżej.

(KNA). [...]175 Dopiero analiza informacji pozyskanych w trakcie kontroli w GetBack S.A. wskazała na mechanizm zniekształcania przez Spółkę sprawozdań finansowych. [...]176

(akta kontroli str. 5563, 5671-5686)

*Stwierdzone
nieprawidłowości*

UKNF nie zawiadomił Komisji Nadzoru Audytowego oraz Polskiej Izby Biegłych Rewidentów (PIBR), że biegli rewidenci przeprowadzający badania sprawozdań finansowych GetBack S.A. nie przekazywali do KNF powiadomień o stwierdzonych istotnych uchybieniach w działalności dwóch towarzystw funduszy inwestycyjnych oraz naruszeniach obowiązujących przepisów w szczególności ustawy o rachunkowości. [...]177

Dyrektor DFF wyjaśnił, że do 25 stycznia 2019 r. UKNF nie informował Komisji Nadzoru Audytowego i Polskiej Izby Biegłych Rewidentów o wskazanych powyżej i opisanych w protokołach kontroli okolicznościach uzasadniających podejrzenie naruszenia przez biegłych rewidentów art. 223 pkt 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, ze względu na znaczące obciążenie realizacją innych czynności, które były podejmowane przez pracowników UKNF. [...]178 Dyrektor DFF wyjaśnił także, iż wcześniejsze przekazanie powyższych informacji nie było możliwe ze względu na stale utrzymujące się znaczące obciążenie zadaniami dotyczącymi w sposób bezpośredni lub pośredni podmiotów rynku funduszy inwestycyjnych [...]179

Zdaniem NIK, Urząd nie musiał czekać do powstania ostatecznej wersji protokołów z kontroli, ponieważ kontrolowanemu nie przysługiwało prawo zgłoszenia zastrzeżeń do czynności wykonywanych przez firmy audytorskie. [...]180

(akta kontroli str. 6320-6322)

OCENA CZĄSTKOWA

Działania nadzorcze KNF i jej Urzędu w latach 2012-2018 podejmowane wobec towarzystw funduszy inwestycyjnych zlecających GetBack S.A. zarządzanie wierzytelnościami nie były na tyle skuteczne, aby podmioty te wyegzekwowały od GetBack S.A. należyte wypełnianie funkcji serwisera funduszy.

NIK dostrzega, że organ nadzoru, po zidentyfikowaniu nieprawidłowości w działaniu GetBack S.A., podjął intensywne działania wobec podmiotów nadzorujących oraz audytujących GetBack S.A., w tym badających sytuację Spółki, w celu zbadania roli tych podmiotów w dopuszczeniu do powstania tych nieprawidłowości oraz wyegzekwowania odpowiedzialności za ewentualne naruszenie przepisów. Działania te częściowo nie były w pełni rzetelne, przede wszystkim ze względu na brak wszczęcia postępowania administracyjnego wobec [...]181 TFI S.A., niepowiadomienie prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez [...]182 TFI S.A., niepowiadomienie KNA oraz PIBR o nieprawidłowościach w działalności biegłych rewidentów, badających sprawozdania finansowe podmiotów nadzorowanych.

¹⁷⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 147 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 89, ze zm.).

¹⁷⁶ Jak wyżej.

¹⁷⁷ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁷⁸ Jak wyżej.

¹⁷⁹ Jak wyżej.

¹⁸⁰ Jak wyżej.

¹⁸¹ Jak wyżej.

¹⁸² Jak wyżej.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i dokonanymi ustaleniami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o realizację następujących wniosków pokontrolnych, o ile nie zostały już wykonane w okresie od dnia zakończenia czynności kontrolnych w UKNF do dnia sporządzenia wystąpienia pokontrolnego:

Wnioski

1. Umieszczanie w komunikatach o zatwierdzeniu prospektów emisyjnych, zamieszczanych na stronach internetowych Komisji informacji, że prospekty były zweryfikowane jedynie pod względem formalno-prawnym, natomiast Komisja nie weryfikowała tych dokumentów pod kątem rzetelności prezentowanych danych, ani nie akceptowała poziomu ryzyka generowanego przez model działalności biznesowej emitenta;
2. Dokonywanie w toku nadzoru analitycznego oraz podczas kontroli wnikliwego badania sytuacji finansowej nadzorowanych podmiotów, w tym szczegółowej analizy ich bilansów pod kątem ponadprzeciętnego wzrostu aktywów i pasywów, analizy rachunku wyników w zakresie skali, trendu i struktury przychodów i kosztów;
3. Wprowadzenie do metodyki BION korekty powodującej zwiększenie intensywności działań nadzorczych lub uwzględnianie w planowaniu działań inspekcyjnych wobec podmiotów nadzorowanych, agresywnego modelu działania tych podmiotów oraz negatywnej oceny w zakresie relacji z klientami lub niskiej reputacji w zakresie przestrzegania przepisów prawa, w tym przepisów konsumenckich, przez te podmioty oraz podmioty z nimi powiązane personalnie, kapitałowo lub organizacyjnie;
4. Wykorzystanie możliwości płynących z nadzoru zintegrowanego w UKNF w celu prowadzenia okresowych analiz rynku wierzycielności jako rynku skomplikowanego, na którym wycena aktywów podatna jest na manipulację i uzależniona od czynników rynkowych, pod kątem występowania zaburzeń na tym rynku i ryzyk, jakie występują dla nieprofesjonalnych uczestników rynku w związku z oferowaniem produktów opartych o pakiety wierzycielności;
5. Określenie w instrukcji nadzorowania transakcji zawieranych na rynku regulowanym terminu opracowania raportu końcowego po zakończeniu czynności analitycznych;
6. Przygotowanie przez DPS raportu na temat zidentyfikowanych na podstawie analizy sygnałów otrzymywanych przez Komisję nieprawidłowości w działalności podmiotów nadzorowanych w 2018 r. i rozważenie przekazywania go w całości lub w części dotyczącej spraw konsumenckich Prezesowi UOKiK;
7. Wszczęcie postępowania administracyjnego wobec [...] ¹⁸³ w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w toku kontroli;
8. Złożenie zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 296 § 1a kk zidentyfikowanego w wyniku kontroli w [...] ¹⁸⁴

¹⁸³ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95).

¹⁸⁴ Jak wyżej.

9. Skierowanie zawiadomienia do KNA i PIBR [...] ¹⁸⁵
10. Przekazanie bez zbędnej zwłoki do Rzecznika Finansowego informacji i dokumentów dotyczących działalności GetBack S.A. oraz podmiotów uczestniczących w procesie oferowania i sprzedaży jej papierów wartościowych, w tym zawierających treści objęte tajemnicą ustawowo chronioną, w zakresie niezbędnym do realizacji ustawowych zadań Rzecznika.

Wnioski *de lege ferenda* zostaną przedstawione przez NIK w informacji o wynikach kontroli.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, lipca 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów
Dyrektor
Stanisław Jarosz

Kontrolerzy
Anna Grabarczyk
Główny specjalista kontroli państwowej
/-/
Jarosław Borowski
Wicedyrektor
/-/

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał Stanisław Jarosz, Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów.

.....
podpis

¹⁸⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową, o której mowa w art. 280 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2020 r. poz. 95);